

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

EL COMPLEX RECORREGUT
DE LES FAMÍLIES
AMB FILLS/ES D'ALTES CAPACITATS

Treball final de Postgrau

Autora: Lorena Agúndez

Tutora: Núria Rajadell

Curs: 2020-2021

ÍNDEX

Resum	3
Abstract	3
1. Introducció	4
2. Objectius	7
3. Marc conceptual	8
3.1 Paper educatiu dels pares i mares en l'educació dels seus fills/es	8
3.1.1 Perquè és important l'educació dels nostres fills/es?	10
3.1.2 Realitat dels pares i mares amb fills/es amb Altes Capacitats	11
3.1.2.1 La demanda familiar	13
3.1.2.2 Problemàtiques i expectatives de la família sobre les Altes Capacitats	14
3.2 Altes capacitats, família i escola	18
3.2.1 Mites i estereotips: Què <u>no</u> són les Altes Capacitats?	18
3.2.2 Què entenem per Altes Capacitats?	21
3.2.3 Les Altes Capacitats en el context familiar i escolar	24
3.2.4 Associacions i institucions que aborden les altes capacitats	26
4. Marc de la recerca	28
4.1 Introducció	28
4.1.1 Selecció de la mostra	28
4.1.2 Instrument i recollida d'informació	29
A) Entrevistes	29
4.1.3 Anàlisi de dades	31
4.1.4 Resultats i discussió	32
4.2 Elaboració d'una guia orientativa	41
5. Conclusions	47
6. Referències bibliogràfiques	49
Annexos	52
Annex I	53
Annex II	57
Annex III	61
Annex IV	68

RESUM

El treball que es presenta a continuació és una investigació per veure de primera mà com viuen els pares i mares quan detecten els seus fills/es amb Altes Capacitats. Es busca fer un estudi per observar aquesta realitat des de l'experiència de les famílies, de la informació que reben per part de l'escola i les limitacions o facilitats que es troben al llarg d'aquest camí.

Aquest estudi parteix del desig de conèixer i analitzar les diferents situacions que han apreciat mares amb els seus fills/es amb AACC durant tot el procés d'escolarització. Basant-me en el següent estudi de cas, s'ha dut a terme una investigació, tot indagant en l'anàlisi de la trajectòria que pateixen moltes famílies al ser detectat els seus fills/es amb Altes Capacitats. Així doncs, la metodologia que es duu a terme al llarg de la recerca és de tipus qualitativa, per poder comprendre la situació real d'aquestes mares i com és la seva relació en l'àmbit escolar, familiar i social.

- **Paraules clau: famílies, fills/es d'Altes capacitats, limitacions o facilitats**

ABSTRACT

The present work is an investigation to see first hand how parents live when they detect their children with gifted children. The aim is to carry out a study to observe this reality from the experience of the families, the information they receive from the school and the limitations or facilities they encounter along the way.

This study is based on the desire to find out about and analyse the different situations that mothers have experienced with their gifted children throughout the schooling process. Based on the following case study, an investigation has been carried out, all of it investigating the analysis of the trajectory that many families suffer when they are detected with High Abilities. Therefore, the methodology used throughout the research is qualitative in order to understand the real situation of these mothers and their relationship on the educational, family and social field.

- **Key words: parents, gifted children, limitations or facilities**

1. Introducció

No puc explicar de què tracta el meu treball sense exposar, prèviament, què és el que m'ha portat a decidir l'elecció del tema en qüestió.

La investigació que es presenta a continuació, probablement, no tindria sentit sense la meva relació amb la educació i tampoc sense la inquietud de conèixer com viuen algunes famílies quan els seus fills/es són detectats amb Altes capacitats, ja que no m'imagino com seria la meua vida sense els valors, l'ajuda i el suport que m'han ofert els meus pares en l'àmbit escolar. És per aquest motiu, que aprofito l'oportunitat per vincular el meu treball de fi de postgrau, amb els àmbits que més em motiven i més estimo, com són l'educació i la família. Són dos components molt essencials per a mi i que amb el temps, m'he adonat de que tots dos han de col·laborar estretament.

Si faig la vista enrere i penso en les etapes escolars que han tingut un efecte important en el meu desenvolupament personal i acadèmic, me n'adono que els meus pares han hagut de prendre decisions importants respecte la meua vida, com per exemple, quina escola podia ser la més idònia per la meua filla; haver de tolerar males qualificacions arrel de les meves dificultats en utilitzar les tècniques d'estudi més idònies; també oferir-me suport quan vaig patir assetjament a la ESO, etc. Un cúmul d'emocions que les han viscut amb mi a flor de pell durant tota la meua etapa estudiantil.

Els em fan memòria de que en situacions importants de la meua escolarització, l'escola no els hi va fer costat oferint el suport que com a pares s'esperaven, i aquest fet m'ho repeteixen sempre que recordem dites vivències. Ara, vist des de una altra perspectiva, m'adono que molts pares i mares es veuen desatesos, perduts i desesperats per solucionar els obstacles que els seus fills/es pateixen al llarg del seu recorregut escolar.

Si em paro a pensar en tot allò que m'ha portat l'educació, personalment m'ha ensenyat a reflexionar, a qüestionar-me aspectes que creia que ja sabia, a analitzar, a entendre altres contextos i diferents punts de vista, a representar, a observar amb detall, a formar-me, a estudiar, etc. Estats temporals que m'han ajudat a entendre millor la societat en la que vivim i que són de vital necessitat i importància perquè em permeten ajudar i orientar de manera més individualitzada i específica als usuaris.

En base als meus interessos per estudiar a fons les demandes que tenen les famílies i la meua vocació per l'impacte que té l'educació en el procés evolutiu de l'individu, m'han

sorgit preguntes que m'han fet reflexionar sobre el paper que juga l'àmbit escolar en el context familiar. Així doncs, els interrogants que em qüestiono són: Per què és important la relació entre l'escola i la família? Quines sensacions com a pares i mares perceben quan detecten al seu fill/a amb característiques diferents? Qui són els responsables d'atendre i donar suport a aquests pares i mares?

La investigació que presento sorgeix a partir d'aquestes preguntes i parteixo d'elles per donar sentit a aquesta recerca. Vull conèixer a fons les primeres vivències de pares i mares des de l'experiència que han hagut de viure durant tot l'acompanyament en la detecció dels seus fills/es amb AACC. Per aquest motiu, trobo idoni apropar la realitat que poc es coneix de pares i mares, per donar veu a les emocions, sensibilitzar a l'escola de que se'ls ha de tenir en consideració com a principal agent socialitzador dels nens i nenes.

És important formalitzar la tria de diferents pares i mares per donar sentit a un estudi de cas exhaustiu. Doncs bé, mentre jo buscava idees per fer el meu treball de fi de postgrau relacionades amb el món de les Altes Capacitats, en diverses classes del pot-grau vaig poder copsar l'angoixa de moltes mares que es van haver de buscar la vida, submergint-se de ple en un àmbit que molt poques coneixien formant-se des de l'experiència amb els propis fills/es, sense saber com ajudar-los, sense saber a qui ni on acudir; van haver de reinventar-se per elles mateixes, creant associacions, gabinets i altres institucions per donar visibilitat a un tema tan desconegut com eren les Altes Capacitats. Era la primera vegada que veia la necessitat d'una mare de cridar ben fort tota la lluita i sacrifici que va haver de fer per al seu fill/a; però dissortadament aquest fet encara avui dia és ben vigent, i em continuo trobant amb pares i mares que volen que algú els hi assessori, els escolti, i principalment, els compregui durant el recorregut escolar del seu fill/a. Així doncs, l'estudi que presento gira entorn a l'anàlisi de les experiències viscudes per part de 3 mares de fills i filles amb Altes Capacitats i com han anat fent front davant aquesta realitat.

Finalment, per realitzar aquest estudi he partit d'unes qüestions inicials envers la temàtica escollida que m'han servit, per poder orientar la meua mirada cap a aquest tema. Per tant, l'interès per aquesta investigació és doncs, pedagògic: la necessitat de saber com viuen els pares i mares el recorregut d'aquests fills/es, com es col·labora amb ells amb estratègies d'informació i/o assessorament per saber on dirigir-se quan detecten que el seu fill o filla potser o ben segur té AACC, quin rol ha de tenir l'escola prèviament i posteriorment pel que

fa a la seva detecció, i també com fer pinya amb la família.

2. Objectius

Per poder dur a terme aquest estudi m'he plantejat un seguit d'objectius que cito a continuació:

L'objectiu general del treball és:

- Facilitar el complex recorregut dels pares i mares amb fills/es amb Altes Capacitats.

Arrel de l'objectiu general, he definit els següents objectius específics:

- Aprofundir en l'actualitat del terme Altes Capacitats.
- Conèixer el camí realitzat fins avui per part d'una mostra de pares i mares de Catalunya amb fills d'Altes Capacitats.
- Identificar i analitzar les associacions i institucions de Catalunya més representatives que aborden les Altes Capacitats.
- Elaborar una guia orientativa per a pares i mares amb fills/es d'Altes Capacitats.

3. Marc conceptual

3.1 Paper educatiu dels pares i mares en l'educació dels seus fills/es

Els següents referents busquen aconseguir apropar la distinció i reconeixement d'elements que apropin la temàtica relacionada sobre el rol que tenen els pares i mares en el desenvolupament integral dels seus fills/es i la importància que aquets representen en tot el procés d'escolarització del nen/a.

“La familia es la primera institución que ejerce influencia en el niño, ya que transmite valores, costumbres y creencias por medio de la convivencia diaria. Asimismo, es la primera institución educativa y socializadora del niño” (Sánchez-Escobedo, 2006: 1). Aquest autor ens posa en context, referint-se que l'entorn familiar és el nucli indispensable en la transmissió d'habilitats socials i educatives on es donen les primeres influències formatives del nen/a.

Seguint la mateixa línia, *“la familia es el natural escenario educativo y el originario de relaciones interpersonales. El niño es genuinamente persona en el ámbito familiar pues es considerado, tratado y apreciado como tal, es decir valorado y afirmado por ser quien es; y esto por su aceptación incondicionada que se llama amor”* (Bernal, 2006; García, Valencia y Sampayo, 2016: 10 i 11). Per aquest motiu, les primeres relacions implícites i explícites que experimenta el nen/a són la base fonamental per la supervivència i creixement ja que, a través d'aquestes, obté importants reforços socials del seu entorn més immediat.

D'aquesta manera podem afirmar que *“los lazos afectivos y el sentirse unidos a sus padres y madres pueden ayudarles a desarrollar herramientas sociales, inteligencia emocional y confianza en sí mismos”*. (Gallardo, 2008:108)

Tots tres autors coincideixen en que la família és la principal font educativa on s'adquireixen i es desenvolupen els primers estímuls formatius del nen/a en diversos àmbits. Entenem doncs, que els pares i mares són els primers agents educatius i socialitzadors dels seus fills/es i com a tal, prenen vital importància en tot el seu procés evolutiu.

Sent aquest el context de referència per l'aprenentatge, el paper dels progenitors pel que fa a l'educació dels seus fills/es és essencial i necessari; no només són els encarregats de transmetre coneixements des del punt de vista del saber i del saber fer, sinó també d'oferir espais d'afecte per obtenir un bon clima de convivència entre els membres del nucli familiar.

“En la edad y en el contexto que sea, los padres deben educar transmitiendo valores, comportamientos genuinos, aceptando la diversidad y por sobre todo marchando al ritmo individual que posee cada estudiante”, així destaca la psicòloga Javiera Hernández (Coordinadora de la Formación Integral en la Universidad de San Sebastián, Chile) en el *blog* de la Universidad de San Sebastián.

Entenent aquesta premissa, els pares i mares han de contribuir en el procés educatiu del nen/a, respectant el seu ritme d'aprenentatge, i poder acompanyar el seu propi desenvolupament com a persona . La importància de transmetre valors morals, com per exemple, el respecte, l'autonomia o bé la disciplina, entre d'altres, permet que els fills/es puguin afrontar el món que els envolta d'una forma més autònoma i madura.

Ara bé, si ens qüestionem quin és el paper educatiu de la família pel que fa a l'educació dels seus fills/es, Alicia Lozano ens ho mostra en el seu article *“El papel de los padres en la educación de sus hijos”* incidint en diversos aspectes a favor del pilar familiar:

*“• La familia es para el niño el **primer transmisor de pautas culturales** y su primer agente de sociabilización.*

*• Para un óptimo desarrollo integral del sujeto, es esencial que **familia y escuela colaboren conjuntamente.***

*• La **autoestima** de los hijos mejora cuando los niños perciben que son escuchados, ya que se sienten parte integral del grupo familiar.*

*• Los alumnos **comprenden y aprenden** que la educación es un pilar importante para la vida propiciando un mejor rendimiento escolar.”*

Queda exposat que els autors esmentats amb anterioritat, conclouen que la família ha de mostrar interès en les tasques educatives dels seus fills/es i participar activament ja que,

no només afavorirà el vincle entre ells, sinó que també assegurarà i enfortirà la funció que representen els pares i mares al llarg de tot el transcurs educatiu del nen/a.

3.1.1 Per què es important l'educació dels nostres fills/es?

Educar és un autèntic repte, sobretot en un entorn en constant moviment i en una societat canviant. És un procés complex que depèn de la participació efectiva de la comunitat, principalment dels adults, com la família (pares i mares) i l'escola (professionals de l'educació), encara que també hi sigui present la gran influència social. Per aquest motiu, *“La Educación es una tarea compartida entre padres y educadores cuyo objetivo es la formación integral del niño y la niña. La línea de acción debe llevarse a cabo de manera conjunta, tanto el tutor como las familias tienen la responsabilidad de hacer partícipes a los otros y facilitarles toda la información necesaria para que se sientan unidos la escuela y la familia y, por tanto, responsables del proceso educativo de los niños y niñas”* (Cabrera, 2009: 1).

D'acord amb l'autora, la responsabilitat educativa no només es dona en el context familiar, sinó que transcendeix a tots els àmbits, i un d'ells és l'escola. Aquesta idea manifesta que la família i l'escola tenen responsabilitats compartides i influències superposades, de manera que la coordinació conjunta de ambdues entitats educatives és necessària i indispensable per abordar l'educació integral del nen/a.

Per a que ambdós aconseguixin el mateix objectiu ha d'haver-hi una ampla comunicació, col·laboració i suport mutu que vetlli pel desenvolupament global dels nens/es, de manera que se sentin acollits i recolzats. Encara que aquesta realitat *“[...] es difícil de realizar en la práctica, puesto que existen horarios contrapuestos que dificultan el tener tiempo y además no siempre los padres están dispuestos o al contrario, los docentes no siempre están abiertos a esta colaboración. Cuando hablamos de participación en la escuela no solo se refiere a las citaciones de las entrevistas del tutor/a, si no a las actividades que se propongan, a participar en el Consejo Escolar y las Asociación de madres y padres y que exista una relación de confianza y ayuda entre los padres y los profesores/as. Esta relación se convierte hoy en día en un pilar muy fuerte para la eficacia y respuestas positivas del*

desarrollo educativo y personal del alumno/a” (Domínguez-Martínez, 2010: 1).

L'educació és un procés llarg que comença des de que naixem, en l'escenari de la nostra família i més endavant a l'escola; per tant, esdevenen necessaris ambdós contextos per aconseguir que l'infant creixi segur i que senti que família i escola li ofereixin suport per tal de que evolucioni satisfactòriament.

Depenen del vincle que s'estableixi entre escola i família es veurà afectada l'evolució del nen/a durant el seu camí estudiantil. Els pares i mares han d'implicar-se tant com sigui possible en la vida del centre, de la mateixa manera que l'escola ha d'estar oberta per establir vincles de qualitat que vetllin pel benestar del nen/a, fet que repercutirà positivament en el seu creixement i, en conseqüència, serà la clau per aconseguir l'èxit escolar en les etapes superiors.

Tal i com afirma Payeras (2013), per aconseguir que un infant sigui democràtic, crític i participatiu ha de tenir un model saludable; i una participació de les famílies a l'escola, més una escola oberta al món, faran que senti que aquest és el camí del seu èxit personal i social. No es pot pretendre una escola que camina cap a uns objectius i la família cap al sentit contrari; això només produirà infants contrariats, sense criteri, apocats, rebels i, fins i tot, cruels amb ells mateixos i amb la societat que els envolta.

D'acord amb l'autora, tots dos agents socialitzadors han d'estar compromesos en l'educació integral de l'infant en totes les seves dimensions i establir vincles de confiança per arribar a un objectiu comú, entenent com a aspecte imprescindible el desenvolupament global del nen/a.

3.1.2 Realitat de les famílies amb fills/es amb Altes Capacitats

Un aspecte rellevant en aquest àmbit és saber com perceben els pares i mares les peculiaritats dels seus fills/es amb altes capacitats intel·lectuals. Les situacions que experimenten les famílies amb aquest col·lectiu poden ser viscudes de diverses maneres ja que des de el punt de vista familiar, s'obre una sèrie d'inquietuds i interrogants que no són

fàcils de resoldre si es desconeix el terme, així com; Es donen compte els pares de les diferències dels seus fills/es? Què fer quan apareixen?.

Seguint amb la mateixa línia, la reacció d'alguns pares i mares sobre "l'etiqueta" varia segons els ideals de cada família, des de sentiments incrèduls i d'orgull a sentiments de por, alegria i confiança, però, sobretot, apareix un ampli sentiment de responsabilitat i angoixa (Pérez-Sánchez, 2004). Aquest fet implica una invasió de dubtes i qüestions que poden afectar, en menor o major mesura, als rols i relacions de l'entorn familiar tenint en compte les diferents personalitats i interessos de cadascun.

Segons Pérez (2004) afirma que per una banda és necessari "etiquetar" als alumnes per poder atendre les seves necessitats d'aprenentatge, però a la vegada, aquesta etiqueta pot comportar conseqüències perjudicials pel nen/a. Per aquest motiu, és essencial detectar aquest col·lectiu sense oblidar-nos de com aquest fet pot perjudicar al nen/a, tenint en compte les percepcions de la família i com aquests gestionen la seva realitat.

Els pares i mares no haurien de crear-se expectatives poc realistes sobre el perfil del seu fill/a ja que pot provocar en el nen/a alteracions emocionals que afectin al seu desenvolupament. Per aquest motiu, és imprescindible afavorir el desenvolupament personal i intel·lectual des de la comprensió i l'afecte, evitant projectar les frustracions i inquietuds personals dels pares i mares.

Basant-me en les idees que ens mostren diversos autors, estem d'acord que és fonamental atendre a pares i mares per a que compreguin la seva realitat, oferint un adequat suport i assessorament, amb la finalitat d'aclarir dubtes, compartir experiències i activitats de formació per tal d'afavorir el desenvolupament personal i intel·lectual dels seus fills/es. Com a progenitors senten i pateixen, per tant, és important recordar que ells coneixen al seu fill/a millor que qualsevol altre persona i que poden ser influents orientadors de les seves necessitats educatives. Per aquest motiu, s'ha d'atendre les demandes de pares i mares, fet que afavorirà aspectes emocionals i relacionals de les famílies i els seus fills/es amb altes capacitats intel·lectuals.

3.1.1.1 La demanda familiar

Davant l'angoixa que pateixen els pares i mares respecte les diferències dels seus fills/es, implica com afrontar aquesta nova situació davant l'escola. L'etapa d'escolarització del nen/a és molt delicat, ja que la recerca per part dels pares i mares d'una resposta educativa adequada requereix d'esforç i atenció addicional. Aquest fet comporta que els progenitors s'impliquin activament en les activitats on es desenvolupa el seu fill/a, prenent un paper participatiu i formador davant la comunitat educativa.

A l'actualitat existeix un gran buit dins del sistema educatiu sobre els alumnes amb altes capacitats intel·lectuals. Aquest fet pot donar-se al desconeixement dels docents sobre com afrontar situacions diverses dins l'aula on es troba aquest col·lectiu, així com la manca d'eines i tècniques que necessita el professorat per oferir als alumnes amb altes capacitats intel·lectuals un procés d'ensenyament-aprenentatge davant les seves necessitats.

Davant aquesta situació, els pares i mares es queden deseparats en base a la inexistència de resposta i la limitació de recursos, produeix en els pares i mares la necessitat de buscar altres alternatives fora de l'entorn escolar, així com; associacions, gabinets psicopedagògics i centre especialitzats.

Ara bé, si ens qüestionem quines són les demandes a gabinets i associacions de pares i mares davant la situació que han de fer front, Martínez y Castiglione (1996) ens mostren que *“La demanda con la que acuden los padres a la asociación suele estar mucho más diversificada y ser mucho menos específica que una demanda hecha a un gabinete psicopedagógico. Podríamos decir que las demandas más frecuentes son: información sobre el tema, sobre escuelas o recursos institucionales, sobre el funcionamiento de la asociación; de diagnóstico ante la sospecha –fundada o no- de superdotación; ayudas inespecíficas (no saben qué hacer, están angustiados, se sienten cuestionados, etc.); ayudas específicas (económicas, escolares, etc.).* (Martínez y Castiglione, 1996: 8).

Les demandes més rellevants de les famílies amb fills/es d'altres capacitats intel·lectuals, segons l'experta Luz Pérez (2004), s'enfoquen sobretot en les següents temàtiques:

- Accions que els pares poden dur a terme per promoure una educació adequada a

a les necessitats dels seus fills d'alta capacitat.

- Programes d'orientació i assessorament per a pares i mares.
- Aclarir els termes i conceptes .
- El significat i interpretació de les proves psicomètriques.

Al mateix temps, exposa que una de les preocupacions més comuns entre els pares i mares amb fills/es amb altes capacitats respecte la seva educació, és com animar i enriquir a que aprenguin, trobar un equilibri, sense arribar a posar pressió o a estimular-los per sota de les seves possibilitats (Luz Pérez, 2004).

Queda evidenciat, doncs, que les qüestions que molts pares i mares demanden es basa en la necessitat d'una informació imminent sobre els aspectes a observar dels seus fills/es, conèixer les necessitats educatives específiques que requereixen i rebre una mínima formació adequada que els hi permeti sentir-se eficients per a l'educació dels seus fills/es.

Recollint les diverses demandes que citen els autors, coincideixen en que les famílies amb fills/es d'altres capacitats intel·lectuals es poden veure desbordades davant força situacions, ja que no tenen a l'abast un assessorament per part de professionals que els facilitin la col·laboració amb els seus fills/es per col·laborar amb ells o elles, i a que aquests avancin amb èxit en diferents àmbits.

3.1.2.2 Problemàtiques i expectatives de la família sobre les Altes Capacitats

Certes postures que molts pares i mares mostren davant el desconeixement i la dificultat per acceptar les diferències poden arribar a provocar algunes problemàtiques dins l'entorn familiar. Aquest fet, produeix emocions contradictòries davant la nova realitat que se'ls hi presenta, provocant situacions d'angoixa i temor que afectaran ben segur al fill/a.

Estudis portats a terme amb famílies que tenien fills o filles amb altes capacitats– com ara les de Keirouz, (1990) o bé Martínez i Castiglione (1996), per esmentar-ne alguns-, van arribar a diverses conclusions sobre els conflictes més freqüents en l'entorn familiar:

1. Alteracions en les relacions familiars en general:

- a) Els pares se senten ambivalents davant aquesta *etiqueta*, projectant reaccions molt negatives i de rebuig, o bé reaccions positives. Depenent de la reacció de la família, es poden produir alts nivells d'exigència (demandes extraescolars) o bé, ser tolerants a les seves peticions i conductes.
- b) Les relacions familiars es poden veure afectades tant amb el propi fill/a diagnosticat amb altes capacitats com amb la resta dels germans/es.
- c) Els resultats sobre la interacció pare-fills/es amb nens/es superdotats i no superdotats són contradictoris. Els fills/es superdotats descriuen una relació més afectiva amb les seves mares que no pas amb els seus germans.
- d) Alguns estudis exposen que *l'etiqueta* dels seus fills pot ser viscuda com una font de conflictes entre els progenitors, sobretot, respecte les expectatives de com educar al seu fill/a.
- e) Poden sorgir diverses alteracions en els rols familiars en aquelles famílies que tracten als seus fills/es superdotats com adults i aquells que els tracten com nens/es. El problema es troba en l'equilibri de poder entre progenitors-fills/es, és a dir, tenen en percebre a qui pot i a qui no pot manipular i gestionar davant els seus interessos.
- f) Respecte les relacions fraternals, es mostra que els nens/es superdotats acostumen a mostrar un efecte negatiu en la relació amb els seus germans/es. Els germans/es que no tenen altes capacitats, manifesten angoixa i patiment en diversos aspectes, així com l'alta competitivitat, ajustos emocionals, auto-estima i cooperació entre ells, encara que no ho relacionen com a efecte negatiu.

2. Alteracions en el autoconcepte dels progenitors:

Els pares i mares poden arribar a experimentar emocions negatives que els provoquin

certs canvis en el caràcter i la personalitat. Envers ells seus fill/es amb altes capacitats se'ls poden despertar sentiments d'amenaça, enveja, competitivitat o fins i tot culpabilitat, perquè detecten que no tenen les eines suficients per atendre els seus estímuls en l'àmbit personal i educatiu. Poden també identificar-se amb els seus èxits o fins i tot arribar a intervenir-hi de manera obsessiva.

3. Relacions família-entorn:

Les problemàtiques que poden sorgir entre les relacions de la família i l'entorn venen donades per les males interpretacions i expectatives dels pares i mares en manifestar actituds força competitives i elitistes respecte el barri on viuen, divulgar els estereotips i buscar una escola adaptada a les possibilitats, exaltant al seu fill/a. Aquestes predisposicions a actuar causen malestar, ansietat i patiment al nen/a ja que imposar les decisions per sobre dels seus interessos, no afavorirà en absolut la seva implicació en la societat.

4. Relacions família-escola.

Els pares acostumen a ser molt crítics amb els esforços de l'escola ja que creuen que aquesta no atén totes les necessitats que el seu fill/a presenta. Sembla ser que no li veuen el sentit de passar proves psicomètriques i no es conformen, la majoria de vegades, amb el resultat del perfil com a superdotat. Se senten confosos davant la quantitat d'intervencions i programes curriculars que existeixen per treballar amb ell o ella.

5. Desenvolupament del nen/a:

Els pares i mares amb un fill/a d'altres capacitats no entenen perquè ha d'haver-hi un suport en els aspectes emocionals i socials pel fet de no concordar amb el nivell intel·lectual dels seus companys. Per aquest motiu, es mostren molt preocupats per la baixa tolerància a la frustració, per una exagerada energia, la manca d'hàbits o la poca necessitat de dormir dels seus fills/es.

De totes aquestes afirmacions, s'observa que el fet de tenir un fill/a amb característiques d'altres capacitats provoca opinions força radicals. A vegades, la família desitja un entorn que afavoreixi les capacitats, sobretot mostra més interès en el desenvolupament cognitiu del nen/a i no se centra tant en els aspectes emocionals, socials, etc. L'expectativa es força elevada, en comparació a la del seus germans, i això pot comportar problemàtiques en les relacions familiars. A més a més, identificar-lo amb l'*etiqueta* com a superdotat, implica la recerca de centres educatius més exigents o sinó se'l carrega, excessivament, d'activitats extraescolars. Per aquest motiu, és fonamental en un primer moment trencar amb els prejudicis de pares i mares arrel de la seva manca o baixa informació sobre aquest tema acompanyada també d' in experiència, per poder oferir, posteriorment, el suport i ajuda que requereixen.

Trobo que és imprescindible que la família assimili i compregui a fons les particularitats dels seus fills/es, per no extraure una visió particularment distorsionada de la seva nova realitat.

Com bé manifesta Olga Carmona (2021) és essencial que els pares i mares digereixin i interioritzen la nova realitat abans de comunicar-ho als seus fills/es. Una vegada els progenitors han arribat a la maduresa suficient del context, podran gestionar i transferir adequadament la nova realitat als seus fills/es.

Els pares solen ser els primers a l'hora de saber que el seu fill o la seva filla és diferent. Per aquest motiu, és molt important com se'ls hi comunica als fills/es aquesta informació per tal que sigui correctament interpretada.

Davant aquesta premissa, Carmona (2021) esmenta que quan comunica la notícia sobre el diagnòstic a pares i mares no sembla entendre's com una mala notícia. No s'està interpretant un diagnòstic psicopatològic, simplement expressa que és un tret característic diferent, i aquest fet, produeix una amenaça educativa que implicarà alguns canvis i adaptacions. Com a professionals, com educadors i com família, tenim la oportunitat d'informar-nos, de formar-nos, d'aprendre, de canviar, d'anul·lar un model educatiu caduc que es basa en el premi i el càstig, amb el que tots nosaltres ens hem educat. Però, si els pares i mares comprenen i interioritzen que és el que necessita el seu fill/a, entendran que no es pot respondre simplement al premi i al càstig, sinó que cal negociar, que l'hi ha de

proporcionar explicacions raonades amb sentit comú, amb coherència, que necessita estímuls, reptes educatius, etc. i ells, com a responsables de la seva educació, no tenen altre remei que desaprendre i actualitzar-se; cal deixar d'escoltar pronòstics catastrofistes sobre el futur que els hi espera als nens/es amb altes capacitats, i viure amb naturalitat aquesta nova realitat i estar pendents, en gran part, d'atendre el millor possible les necessitats acadèmiques i afectives del seu fill/a ja que, com he esmentat amb anterioritat, en definitiva, els progenitors són els principals responsables d'afavorir aquestes necessitats i oferir màxim d'estratègies i recursos possibles.

Quan detecten a un nen/a amb altes capacitats intel·lectuals, la majoria de vegades, els pares i mares ho veuen com un problema i no com un bona notícia. Per aquest motiu, l'entorn educatiu és el responsable d'atendre les seves necessitats, fet que comportarà, tant a pares com a professionals de l'educació, la necessitat d'actualitzar-se i formar-se per atendre i conviure amb la màxima normalitat aquest tret diferencial del nen/a.

3.2 Altes Capacitats, família i escola

A dia d'avui, tot i els avenços que s'han i s'estan portant a terme per donar a conèixer les darreres informacions sobre aquest tema, encara és una realitat l'elevat nivell de desconeixement que hi ha en l'àmbit escolar i familiar i, en conseqüència, també en el social; i tot plegat no és gens afavoridor per el progrés personal, acadèmic i social d'aquesta persona.

Existeixen diversos estereotips, idees errònies o pors sobre les altes capacitats que creen barreres en l'aprenentatge en les persones amb altes capacitats. Aquestes barreres es produeixen en les famílies, igual que en el centre educatiu, i han de ser superades de manera conjunta i des dels dos contextos.

3.2.1 Mites i estereotips: Què no són les Altes Capacitats?

Segons el Diccionari de la llengua catalana de l'Institut d'Estudis Catalans s'entén com a **mite** a una persona, fet o bé cosa que ha estat magnificat i s'ha convertit en model o prototip.

Per tant, abans d'explicar i entendre la definició dels alumnes amb altes capacitats

intel·lectuals, convé desfer-se d'alguns mites i estereotips que encara avui dia, trobem en la societat, associant prejudicis erronis a aquest col·lectiu. El Grup de Recerca d'Altes Capacitats (GTAC) del Col·legi Oficial de Psicologia de Catalunya (COPC) y el Grup de Recerca d'Altes Capacitats (GRAC) del Col·legi Oficial de Pedagogia de Catalunya (COPEC) (2018), al llarg de més de 10 anys en l'àmbit de les altes capacitats, esmenten i defineixen alguns dels mites i estereotips més coneguts:

- **Mite 1: “No existeixen” / “Només són nens/es excessivament estimulats”/ “Tots els nens/es tenen AACC en una àrea específica” / “Tots els pares pensen que tenen fills/es d’AACC”**

Des del punt de vista estadístic, el teorema del límit central defineix que la suma de variables aleatòries distribuïdes de manera idèntica i independent tendeix a distribuir-se normalment. És a dir, qualsevol variable mesurada a la comunitat (alçada, pes ...) tendeix a seguir una distribució normal, la majoria de les quals es troba prop del valor mitjà i disminueix gradualment a mesura que augmenta la distància. En vista d'aquest fet, s'ha demostrat estadísticament que algunes persones tenen capacitats cognitives més altes, més baixes i més normals, i el nombre d'aquestes capacitats està relacionat amb el patró de distribució normal.

Tot i que tothom té un avantatge en la seva gamma d'habilitats, les persones amb AC posseeixen habilitats extraordinàries, no necessàriament relacionades amb el seu rendiment acadèmic, i són diferents dels seus companys quant a quantitat i qualitat.

El debat que es presenta sobre si la importància de la biologia o el medi ambient (naturalesa i alimentació) és més decisiva, el punt de vista científic accepta plenament que cal començar amb el potencial, però només acabarà consolidant-se si finalment troba un entorn beneficiós per al seu desenvolupament.

- **Mite 2: “Se'ls veu” / “Gran potencial intel·lectual, però...”**

Els estereotips i mites habituals dels nens/es amb AACC els situen com individus que solen portar ulleres, són acadèmics, estudiosos, amb dificultats en les relacions socials i poc

acurats amb la seva imatge personal. Tenint en compte que aquesta és la imatge vista per una gran proporció de la societat actual, com no es coneix es descarta i es fa evident la dificultat per poder identificar les persones amb AACC.

Tot i la clara exageració de l'exemple anterior, la dificultat per identificar persones amb AC no només prové de la inadequació d'aquest estereotip, sinó de l'existència d'un estereotip. El col·lectiu de persones amb AC és altament heterogeni i no hi ha cap perfil específic que defineixi a nivell personal, ni nivell social ni motriu.

De fet, resulta, doncs, imprescindible assumir la dificultat que suposa identificar persones amb AC, ja que no existeix cap tret universal que els identifiqui i no sempre mostraran el seu potencial ja sigui per falta de voluntat, motivació, oportunitat o per emmascarament de trets de personalitat.

- **Mite 3: “És una bona notícia!” / “És un problema!”**

Encara que la capacitat intel·lectual ha estat tradicionalment concebuda com un do, moltes persones continuen manifesten o viuen les AACC com un greu problema. Depenent de la informació i formació rebuda, els diferents trets característics de les persones amb AC poden obrir-los la porta a un ple desenvolupament o dificultar-los significativament el seu dia a dia; tot dependrà de si troben la motivació, el suport i l'oportunitat.

- **Mite 4: “Els alumnes amb AACC se'n surten sols sense necessitat d'ajuda” / “El seu rendiment és sempre brillant”**

Els nens i nenes amb AACC poden necessitar tanta o més ajuda que qualsevol altre nen/a. Pel fet de mostrar un ritme i aprenentatge fora de l'habitual, el potencial d'aquests alumnes es pot veure limitat o desatès per les necessitats majoritàries del grup-classe. A més a més, moltes vegades passen desapercibuts perquè no sempre assoleixen tots els aprenentatges acadèmics (hàbits d'estudi, capacitat de planificació i organització, prioritjació de tasques...) i personals (tolerància a la frustració, valor de l'esforç, gestió d'expectatives, motivació intrínseca...) a diferència dels seus companys/es.

Basant-me amb aquest fet, vol dir que l'èxit intel·lectual no assegura un èxit a la vida si no som capaços d'entendre, que les seves tècniques d'aprenentatge són diferents i no

superiors a la resta.

El que no és un mite és que els alumnes amb altes capacitats intel·lectuals mostren un estil i ritme d'aprenentatge diferent al de la major part dels seus companys/es, és a dir, tenen necessitats educatives específiques que mereixen ser ateses i compreses per desenvolupar el seu talent i aconseguir una resposta educativa respectuosa amb les diferències. La resposta front aquestes falses creences no pot ser més clara: formació, educació i orientació per la resposta educativa.

Si pensem en aquests prejudicis, observarem que cap d'ells té una base que justifiqui aquestes opinions. Cada cas és diferent, per tant, els nens amb AACC tenen dificultats pròpies d'accés a un coneixement que per a ells té una singularitat. Cal estar pendents de respondre-hi en el moment oportú i de la forma més apropiada possible sense que existeixi una norma clara i contundent.

3.2.2 Què entenem per Altes Capacitats?

Pel que fa al concepte de les altes capacitats, trobem diferents autors que ens parlen sobre el terme, per això és convenient seleccionar diverses definicions que ens puguin posar en context i permeti, mínimament, veure l'evolució del terme altes capacitats intel·lectuals.

Tenint en compte les grans interpretacions i definicions sobre aquest concepte, quan parlem d'altres capacitats intel·lectuals apareixen diversos punts de vista al llarg del temps.

En primer lloc, hem de citar el terme "intel·ligència" com a tal i tractar-la en totes les seves formes, abans de parlar de "capacitat", ja que són conceptes que es confonen o que, si més no, resulten difícils de destriar.

Si analitzem el sentit que té el concepte de intel·ligència podem veure que no hi ha una definició única i universal ja que el fet de no ser observable i de no ser un valor en sí mateixa, fa que només es pugui deduir a partir d'allò que percebem dels altres. Per aquest motiu, hem de tractar la intel·ligència en totes les seves versions i formes.

Al segle XIX van aparèixer diferents autors que van començar a tractar aquest tema.

Galton va ser un dels primers autors que va explicar les diferències individuals de la intel·ligència en la qual afirmava que aquesta era una qualitat biològica. Considerava que la intel·ligència era una aptitud cognitiva general que determinava l'èxit o el fracàs d'una persona. Avui dia, envers al seu estudi de caràcter genètic i no modificable, l'educació en aquest sentit seria inútil.

Aquest fil genètic va canviar de rumb a principis del segle XX, el focus es va centrar en crear instruments que poguessin mesurar les diferències d'intel·ligència entre les persones. D'aquesta manera, Cattell (1987) va intentar desenvolupar un conjunt de proves que es pogués fer ús per avaluar a les persones, de manera que fou la primera persona en utilitzar el concepte de proves psicològiques. Els seus estudis van demostrar que la intel·ligència es podia estudiar de forma experimental i pràctica.

Altres autors més contemporanis com el psicòleg Alfred Binet, va estudiar que les facultats mentals són independents i diferents a cada persona. El seu treball consistia en definir la intel·ligència com la mitjana d'un nombre d'aptituds separades i no com una qualitat general. Binet va desenvolupar la primera "Escala de la intel·ligència" al 1905 per mesurar les qualitats intel·lectuals i estimar el rendiment escolar del nen/a.

Segons la teoria de les intel·ligències múltiples proposada per Gardner (1995), hi trobem, entre les formes d'intel·ligència: musical, cinètica-corporal, lingüística, interpersonal, intrapersonal, lògic-matemàtica, espacial, natural i espiritual. El seu rendiment i activació depenen de la interrelació de diversos factors com l'esforç, els models, la sort, la personalitat i la motivació. Per tant, podem dir que es desenvolupen a causa de les capacitats de l'individu, l'entorn i les necessitats personals.

Diversos autors com Mönks i Van Boxtel (1992) consideren que els components socials són factors que condicionen el desenvolupament la personalitat de l'individu, així com la família, l'escola i els companys/amics. Aquest fet, ofereix l'oportunitat d'interacció per conèixer a persones i aprendre d'altres persones en un marc social per al desenvolupament significatiu d'un mateix. Per aquest motiu, la personalitat depèn de l'ambient social de suport, de la comprensió i l'estimulació adequada de pares i mestres.

De la mateixa manera que no hi ha dues persones iguals, les dues intel·ligències no són

iguals; d'aquí sorgeix el terme d'intel·ligències múltiples. Així doncs, reduir la intel·ligència del món acadèmic està totalment obsolet, perquè Gardner redefineix el seu concepte i inclou nous factors d'influència com l'entorn, la disposició i la creativitat.

No hi ha dubte que els components socioemocionals modulen les capacitats cognitives, és a dir, afavoreixen el desenvolupament de la persona, l'obstaculitzen en alguns casos i orienten la manifestació de les capacitats. Per aquest motiu, qualsevol estímul que prové del nostre entorn, en major o menor intensitat, orienten la nostra resposta. Posicionar-nos en determinats coneixements, acabarà configurant la nostra personalitat intel·lectual i la capacitat per adquirir altres de nou.

Els canvis intel·lectuals i competencials en l'evolució de la persona no són fruit exclusiu de l'evolució biològica, sinó dels canvis culturals i tecnològics que ens "apropriem" al llarg de la nostra educació. I en això hi tenen un paper important els pares i els educadors (mestres, professors, professionals de l'educació, etc.). Per tant, la intel·ligència es manifestarà de diverses formes depenen del context (més o menys ric), les estimulacions ambientals, les experiències, pautes educatives, culturals i de coneixement també diverses.

Seguint el fil de l'argument, podem sintetitzar que si la intel·ligència no es un paràmetre universal i cada persona té un perfil de intel·ligència diferent, és evident que els processos d'aprenentatge i el seu sistema d'avaluació hagin de valorar aspectes com la diversitat, les capacitats individuals, l'entorn, etc.

Tal i com he esmentat amb anterioritat, la falta conceptual a l'hora de referir-nos a la definició d'intel·ligència (marcs teòrics diferents i no unitaris), succeeix la mateixa confusió del que es coneix i del que no, quan ens referim a les altes capacitats intel·lectuals.

Pel que fa a les altes capacitats intel·lectuals, es considerava que les persones altament capacitades eren aquelles amb un coeficient intel·lectual (CI) per sobre de 130. Aquest nombre sovint, es posa en dubte i s'acostuma a rebutjar als alumnes que tenen una puntuació mínimament inferior a un 130. Però avui en dia, aquesta definició ha quedat en desús, entenen que la intel·ligència inclou altres aspectes i habilitats específiques. Segons Gardner, un coeficient intel·lectual elevat en una àrea no necessàriament s'acompanya

d'una alta intel·ligència en qualsevol de les altres àrees. Una persona pot tenir una alta capacitat artística, precisió de moviments, relacions socials o la capacitat d'autocomprensió, però no un coeficient intel·lectual elevat.

Això vol dir que després del petit repàs històric, en aquest moment trobem, la Unitat d'Atenció a les Altes Capacitats (UDAC) que defineix el concepte, *“les altes capacitats intel·lectuals és el nom que ens referim per englobar les persones que tenen unes característiques cognitives diferents de la resta de la població. El seu potencial intel·lectual i la capacitat per l'aprenentatge és molt superior, per això són persones que requereixen una sèrie de mesures educatives diferenciades per tal que el seu desenvolupament cognitiu i emocional sigui satisfactori”* i altres autors com Rodríguez (2013) , opinen que “ el concepte d'altres capacitats es refereix a aquells estudiants que manifesten superdotació general i/o també aquells que presenten aptituds especials constitutives del talent excepcional. En aquest sentit, amb la nomenclatura d'ACI es fa referència a un grup ampli i heterogeni d'estudiants que afegeixen certa especificitat, de grau variable, a les necessitats generals compartides amb el seu grup d'iguals.” (Rodríguez, 2013: 2,3)

A mode de resum, podem dir que les altes capacitats reuneixen a tota la diversitat d'intel·ligències excepcionals, perquè determina la pluralitat de diferents facultats on es manifesten de forma genèrica (superdotació) o bé específica i en graus diferents (talents simples i complexos).

3.2.3 Les Altes Capacitats en el context familiar i escolar

La major part de la població entén que per aquell alumnat amb dificultats o trastorns d'aprenentatge és necessari garantir una resposta educativa a les seves necessitats, però *Per què no es dona la mateixa atenció a aquells alumnes amb capacitats superiors?*

Avui dia, i donat l'interès per comprendre i explicar les noves informacions sobre els alumnes amb altes capacitats, cada vegada més, es veu la necessitat d'actuar en diversos àmbits que afecten directament aquest col·lectiu donat el seu desconeixement que presenten en l'àmbit familiar i educatiu.

Per una part, el paper de la família és important per al desenvolupament del nen/a perquè és l'encarregada de comprendre els trets característics dels seus fills/es per poder entendre millor què necessiten i com ajudar-los al llarg del seu procés evolutiu. I per l'altra, a la gran majoria d'institucions, els alumnes amb altes capacitats passen completament desapercebuts perquè els professionals educatius no són conscients de la importància que hi ha en identificar aquest tipus d'alumnes. Aquest fet pot causar problemes en el desenvolupament del nen/a si no es duen a terme les intervencions pertinents. El problema no es focalitza només en la identificació, sinó també en el diagnòstic i la resposta educativa, ja que els professionals de l'educació en general, han d'interpretar i entendre en primer lloc aquest perfil per després poder plantejar com abordar diverses solucions. Per aquest motiu, és essencial que família i escola participin conjuntament, de manera constant i respectuosa, en el desenvolupament educatiu i social d'aquest col·lectiu per tal d'afavorir el seu procés personal.

Una de les inquietuds que més impacte té en el context familiar se centra en veure les altes capacitats com una notícia negativa, és a dir, com un possible problema. Si no es porta a terme la intervenció educativa més adient es desencadenen, lògicament, dificultats com la desmotivació, inseguretats, frustració, estrès, etc. vist que prendre decisions i cooperar entre els adults és força difícil, aquest fet s'observa quotidianament entre la família i els tutors dels nens/es donat que en poques ocasions existeix el compromís cooperatiu per fer arribar als estudiants al nivell educatiu corresponent a les seves necessitats. (Moha Moo, A., 2013).

S'ha de tenir en compte que, respecte al professorat, durant la seva formació no han rebut cap educació sobre el tema i aquest fet pot produir desorientacions i inquietuds en la major part d'ocasions, considerant que la desinformació i la falta de coneixement sobre la diversitat educativa provoca, en moltes ocasions, ignorar als alumnes amb altes capacitats.

Segons la llei, l'escola ha de:

- Correspon a les administracions educatives adoptar les mesures necessàries per identificar l'alumnat amb altes capacitats intel·lectuals.
- Valorar de manera primerenca les seves necessitats.
- Adoptar plans d'actuació que permetin a l'alumnat desenvolupar al màxim les seves

capacitats (Llei orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa; article 76)

L'escola té l'obligació de donar resposta a les necessitats de tots els alumnes, entre ells, els alumnes amb AACC, i oferir una educació que veli i cuidi a l'administració educativa per forma adequadament als seus professionals per a que ells mateixos puguin donar resposta a les necessitats pròpies dels alumnes.

Per tal que els professionals de l'educació, així com mestres, orientadors, pedagogs, etc. sàpiguen utilitzar les eines correctament, esdevé imprescindible una formació bàsica a partir de la qual puguin detectar i col·laborar a través de l'observació a l'aula, conèixer qüestionaris que recullin informació rellevant sobre els estils d'aprenentatge de l'alumne, escoltar i saber interpretar les demandes familiars, entre d'altres. S'ha d'entrenar l'ull amb interès i ganes per no passar per alt ments despertes, ràpides, intuïtives que són una avantatge per la nostra societat.

Alguns dels indicadors més rellevants que ajuden a la detecció dels alumnes amb AACC intel·lectuals fan referència a la bona capacitat d'aprenentatge, (mostren interès per allò que els rodeja, es qüestionen constantment l'origen de les coses, etc.), a les competències socials (bona intuïció per captar las necessitats dels altres, oferir idees per complementar les activitats, etc.), i de creativitat (gran imaginació, originalitat en les seves tasques, dibuixos i histories, interès en experimentar i descobrir).

3.2.4 Associacions i institucions que aborden les altes capacitats

Les famílies solen ser les primeres a adonar-se que els seus fills/es són *diferents* a la resta de companys/es de la seva edat i sovint són les primeres a detectar aquestes diferències. És necessari que pares i mares expressin les seves idees, pensaments i sentiments a l'equip educatiu que treballa amb el seus fills o filles, per a poder obtenir la informació requerida, atès que la col·laboració ha de facilitar la detecció i superació de les barreres que poden sorgir amb un perfil d'altres capacitats.

Quan les famílies requereixen d'assessorament i orientació en el moment que el seu fill/a presenta capacitats superiors a la resta dels seus iguals, pot aparèixer el problema de com és entesa aquesta situació i quina resposta educativa es planteja davant la necessitat

d'aquest alumne/a a la hora d'aprendre.

Tant a nivell de pares o bé de professionals de l'educació, com en el context social, es constaten postures contradictòries, és a dir, reaccions sovint marcades pel desconeixement, els estereotips i els mites. Per aquest motiu, és crucial endinsar-se a la realitat personal, cognitiva, social i escolar de l'alumne amb la finalitat d'entendre millor de què estem parlant. Fer-ho ens genera un conjunt d'interrogants a l'entorn de la detecció i de l'assignació de recursos i/o serveis necessaris.

Els recursos principals els proporcionen les famílies, les escoles i els mateixos professors. L'atenció educativa d'aquests alumnes, des de la detecció fins a l'assignació de recursos educatius, ha estat fins ara limitada, fet que produeix en les famílies la necessitat i l'esforç de buscar recursos externs per afavorir les demandes dels seus fills/es.

Internet proporciona una gran quantitat d'informació, materials i recursos per comprendre i atendre la realitat de les altes capacitats. Les entitats privades i centres de diagnòstic ofereixen serveis a famílies i escoles. S'ha de ser força crític per no caure en trampes que provoquin desconfiança entre els docents.

Alhora, apareixen associacions de famílies amb alumnes d'altres capacitats a partir de les inquietuds i necessitats de molts pares i mares amb fills i filles d'aquest perfil. Els gabinets psicopedagògics també mostren interès per la qüestió, amb l'objectiu de donar cobertura educativa i terapèutica als alumnes que manifesten algunes de les necessitats derivades de l'alta capacitat. Entitats que suposen una font essencial d'informació i formació ja que ofereixen recursos, orientacions, intercanvi d'experiències, cursos i informació, etc. que permeten aclarir i donar sentit a les necessitats que requereixen aquest col·lectiu.

S'ha de tenir en compte, que els diferents recursos que ofereix l'entorn depenen de les possibilitats que té la família com ara el cost econòmic, la proximitat o bé l'interès, tenint en compte que seran factors determinants pel desenvolupament evolutiu de l'alumne.

No hauria d'haver-hi centres específics per aquest col·lectiu en una societat que ha fet una aposta per la inclusió educativa. Les administracions educatives no sempre han respost a aquesta necessitat, ja que les referències legals són encara molt dèbils i poc precises i no

aporten seguretat a les intervencions docents.

Finalment, al meu entendre, la principal font de recursos és la formació i informació del grup responsable d'educar a tots els estudiants, independentment de la seva alta capacitat. El que és útil per a algunes persones també és útil per a altres. Així doncs, sempre que observem a un alumne ha de ser amb els ulls ben oberts i de manera flexible, per ajudar a interpretar tota la diversitat educativa.

4. Marc de la recerca

4.1 Introducció

L'escenari de la recerca se centra en la investigació de tres famílies amb fills/es d'altres capacitats intel·lectuals. Les famílies han estat escollides amb l'objectiu de donar a conèixer de ben a prop la realitat actual d'una mostra de tres mares amb fills d'altres capacitats a Catalunya, per tal de mostrar el complex recorregut que han viscut en el procés evolutiu dels seus fills/es, i de retruc sensibilitzar a les autoritats responsables de l'esforç i temps de dedicació que han hagut d'esmerçar i que podrien haver-se estalviar amb l'existència d'una formació i informació adequades. Puntualitzem que per aquesta ocasió ens centrem en el vessant de la informació, deixant per a una altra ocasió la necessitat de formació docent en aquest tema.

4.1.1 Selecció de la mostra

D'acord amb Dávila (1999) la investigació qualitativa respecte a la selecció dels participants se selecciona de manera que la informació que obtinguem sigui el més definida possible, ja que es tracta d'una mostra estructural, no estadística, és a dir, amb el disseny s'ha de localitzar l'espai simbòlic sobre el tema a investigar. Per tant, fent referència al mostreig qualitatiu i segons els criteris de selecció dels subjectes participants, s'ha concretat en un grup reduït –una mostra- de mares amb fills/es d'altres capacitats. Volem precisar que, a més, s'ha escollit a tres mares amb fills de diferents edats. Per tant, la selecció dels participants de la recerca s'ha focalitzat doncs, a mares que han experimentat de primera mà el procés evolutiu dels seus fills/es. Gràcies al contacte de les mares ha estat possible

l'accés a com han viscut el recorregut evolutiu dels seus fills/es al llarg dels anys des de diverses situacions, fet que ens facilitarà informació rellevant per respondre a les qüestions prèvies plantejades.

A continuació es detalla una breu descripció genèrica dels diferents perfils i característiques de les 3 mares que han participat voluntàriament en la recerca:

CARACTERÍSTIQUES	PARTICIPANT 1	PARTICIPANT 2	PARTICIPANT 3
Edat de les participants	40	43	51
Edat del fill/a amb AACC	10	17	22
Germans/es	No	No	Si
Nacionalitat	Espanyola	Peruana	Espanyola
Nivell socioeconòmic	Historiadora d'art	Administrativa	Infermera

4.1.2 Instrument i recollida d'informació

Les eines i estratègies de la recollida de dades d'aquest estudi han perseguit la finalitat d'obtenir el màxim d'informació respecte als objectius que planteja la investigació.

L'instrument de recollida de dades que he considerat més adient i que m'ha permès obtenir informació rellevant per l'estudi, ha estat l'entrevista a les participants, amb la finalitat de poder visibilitzar la realitat que moltes famílies viuen i experimenten amb els seus fills/es d'altres capacitats, inquietuds, sensacions, realitats i qüestions al llarg del temps que poc es parla i es coneix.

A) Entrevista

Podem dir que l'entrevista és una forma d'observació que se centra en l'obtenció de la informació verbal, ja sigui des d'un subjecte o d'un grup, i admet diferents plantejaments

metodològics, com bé explica Riba (2014).

El tipus d'entrevista que he dut a terme en el meu estudi, tenint en compte la classificació que exposa Riba (2014), és la semiestructurada.

El motiu pel qual he escollit la modalitat d'entrevista semiestructurada és perquè vull deixar espai a possibles preguntes que puguin sorgir durant l'entrevista i em puguin ser útils posteriorment. Així doncs, deixa un cert marge de llibertat a la persona entrevistada per tal d'aprofundir o bé perfilar la seva opinió.

L'entrevista està composta per una sèrie d'ítems molt simples, els quals tres mares amb diferents formacions i experiències participaran per respondre les preguntes establertes. El motiu pel qual s'ha decidit entrevistar a tres mares és perquè totes elles han viscut situacions diferents respecte a la seva formació, el nombre de fills/es d'altres capacitats i les diverses vivències que han experimentat, ja que representen la majoria de famílies que han patit i pateixen avui dia, adversitats i problemàtiques durant tot el desenvolupament evolutiu dels seus fills/es amb altres capacitats. Prèviament, les participants entrevistades se'ls hi ha introduït el tema amb claredat per a que no hi hagi mal entesos i es sentin còmodes, tot i explicant la finalitat de l'entrevista.

Les entrevistes que es duren a terme en aquest estudi es realitzaran per videotrucada per tal de crear un espai proper i familiar que permeti que les participants puguin expressar-se millor i còmodament en un entorn triat per elles mateixes.

A continuació es presenta les preguntes que configuren l'entrevista i aquelles qüestions emergents que han anat sorgint al llarg de tot el diàleg:

ENTREVISTA

- 1. Coneixíeu el terme d'*altres capacitats* abans de saber el perfil del vostre fill/a? Quines idees / prejudicis havíeu sentit a parlar sobre aquest concepte?**
- 2. Com van sortir les sospites de que el vostre fill/a tenia altres capacitats? Quin va ser l'origen? En quin moment...**

3. **Què va fer? Vau buscar informació, vau anar a l'escola, vau buscar altres recursos...? Vau rebre algun assessorament o ajuda per part de l'escola?**
4. **Quines van ser les primeres emocions / sensacions que vau experimentar quan van detectar al vostre fill o a la vostra filla amb un perfil d'altres capacitats intel·lectuals ?**
  - **Ho vau veure com un problema o com un avantatge?**
5. **Com va ser la reacció a casa davant la nova notícia?**
  - **Va significar un canvi important? És a dir, va haver-hi un abans i un després?**
  - **Us va afectar a les relacions familiars? (pare, mare, germà, germana...)**
  - **Com us vau sentir davant la resposta?**
6. **Què recomanaries o proposaries a una família amb una situació com la teva?**

4.1.3 Anàlisi de dades

D'acord amb la metodologia emprada, aquest apartat d'anàlisi de dades correspon al procés de capturar i transcriure la informació que he recollit de la recerca. L'anàlisi de dades s'ordenarà en base a categories inductives, les quals sorgeixen dels instruments i recollida d'informació a partir de les entrevistes.

Analitzant les entrevistes han anat sorgint una sèrie de temàtiques emergents que estan relacionades amb les preguntes que he realitzat. A continuació es detalla la identificació dels temes envers les entrevistes de les mares amb fills/es d'altres capacitats:

- Contextualització del terme *altres capacitats*
  1. Coneixíeu el terme d'*altres capacitats* abans de saber el perfil del vostre fill/a?
Quines idees / prejudicis havíeu sentit a parlar sobre aquest concepte?
- L'origen i sospites de les *altres capacitats*
  2. Com van sortir les sospites de que el vostre fill/a tenia *altres capacitats*? Quin va ser

l'origen? En quin moment...

- Recerca d'informació, recursos i assessorament
  3. Què va fer? Va buscar informació, va anar a l'escola, va buscar altres recursos..? Va rebre algun assessorament o ajuda per part de l'escola?

- Emocions i sensacions que experimenten les famílies
  4. Quines van ser les primeres emocions / sensacions que va experimentar quan van detectar al vostre fill o a la vostra filla amb un perfil d'altres capacitats intel·lectuals ?
Ho va veure com un problema o com un avantatge?

- Efectes en l'entorn familiar
  5. Com va ser la reacció a casa davant la nova notícia?

- Propostes i recomanacions a famílies amb fills/es d'altres capacitats
  6. Què recomanaries o proposaries a una família amb una situació com la teva?

4.1.4 Resultats i discussió

El present apartat es configura a partir de la presentació dels resultats més significatius contrastats en el desenvolupament de la recerca, basada en un estudi per aprofundir en el complex recorregut que han experimentat algunes famílies durant el procés evolutiu del seu fill/a amb Altres Capacitats, i com les seves vivències han obert camí a altres famílies.

Per mantenir l'anonimat de les persones implicades i per tal que els resultats siguin alhora comprensius, assignaré a cada participant un codi de lletres. Així doncs les tres mares entrevistades seran assignades amb els codis M.1, M.2 i M.3.

- **Resultats**

Contextualització del terme altres capacitats

Les tres participants (M.1,M.2 i M.3) no havien escoltat mai el terme d'altres capacitats i desconeixien el concepte com a tal; l'únic concepte que controlaven mínimament era el de

superdotació.

Per M.2, la idea de superdotació es basava en la informació que oferien a través dels mitjans de comunicació relacionada amb, nens/es brillants acadèmicament i molt avançats per la seva edat.

En canvi, per M.3 exposa que “si tenia molts prejudicis, de fet els mateixos que es tenen ara...Tots els nens superdotats, ja que abans es parlava de superdotació i no d'altres capacitats, eren nens que se'ls veia venir, uns cracks a la classe, que eren bons en tot i que tots triomfaven a la seva vida”.

Fent referència a la pregunta de si coneixien el terme d'altres capacitats abans de saber el perfil del seu fill/a, totes tres han afirmat que l'únic terme que havien escoltat se centrava exclusivament en la superdotació i no en les altres capacitats. I tots dos termes s'han vist estereotipats en el marc social durant anys fins al dia d'avui.

Respecte a l'afirmació de les participants, coincideix tal i com descriuen a l'any 2018 el Grup de Recerca d'Altes Capacitats (GTAC) del Col·legi Oficial de Psicologia de Catalunya (COPC) y i el Grup de Recerca d'Altes Capacitats (GRAC) del Col·legi Oficial de Pedagogia de Catalunya (COPEC), alguns dels mites i estereotips més coneguts socialment corresponen a:

- **Mite 2: “Se'ls veu” / “Gran potencial intel·lectual, però...”**
- **Mite 4: “Els alumnes amb AACC se'n surten sols sense necessitat d'ajuda” / “El seu rendiment és sempre brillant”**

L'origen i sospites de les altres capacitats

Segons la pregunta de com van sorgir sospites o bé quin va ser l'origen de que el seu fill/a tenia altres capacitats, totes tres mares han experimentat algunes similituds i diferències respecte les situacions viscudes.

La participant M.1 exposa que no va tenir cap sospita fins que el seu fill va iniciar 1r de Primària. No va ser fins les aleshores que va començar a observar que tenia problemes a l'aula quan tornava a casa plorant. Va haver d'acudir a una psicòloga externa, la qual li va comentar que el seu fill estava patint assetjament i va decidir canviar-lo d'escola pensant que tot aniria millor. La psicòloga li va exposar que el seu fill tenia alguna cosa diferent i

que li passaria unes proves. Finalment, va ser detectat amb un perfil d'altres capacitats, però sense cap mena d'explicacions.

Pel que fa a M.2, no es va donar compte fins als 8 mesos, en observar que el seu fill començava a dir moltes paraules; aquest fet tant a l'educadora de la Llar d'infants com a la mare els hi semblava graciós. A partir dels 6 mesos era molt espavilat i ja sabia veure els perills que es podien presentar. També va observar que necessitava donar-li moltes explicacions prèvies al seu fill abans de realitzar qualsevol acció perquè si no ho feia, es posava tens i s'enfadava molt. La mateixa mare explica que un dia, amb 9 mesos d'edat, "cambié la dirección de camino a casa de mi madre, y empezó a llorar, ponerse rígido, señalándome con el dedo hacia donde teníamos que ir. La verdad que me sentía ridícula, me sentía mal porque pensaba... ¿cómo un niño de 9 meses puede conmigo si no le doy explicaciones? [...]. Lo que más me preocupaba eran las frustraciones que tenía desde muy pequeño. Para mí, era desgastante e incluso, llegó un momento, que tuve miedo a la situación, le tenía miedo a mi hijo."

En la mateixa línia, la participant M.3 descriu que el seu fill feia molta por. "Haig de confessar que, així com tota la resta d'escoles l'experiència va ser nefasta, curiosament a la Llar d'infants no. No va ser fins l'any i mig que em vaig adonar que passava alguna cosa quan un dia anàvem pel carrer passejant i anava dient totes les marques dels cotxes que veia passar; SEAT, AUDI, SUZUKI, etc.; és a dir, jo a partir de l'any i mig vaig deixar de dormir. Realment estava trasbalsada quan tenia 2 anys, i estant al cotxe anava discutint amb mi sobre a quin museu havíem d'anar i fent-me una ruta turística pels museus del barri gòtic."

Podem observar que totes tres mares exposen que les sospites dels seus fills amb altes capacitats van arribar molt aviat i en diferents moments. Tant per la M.2 com la M.3 l'origen va ser a través de percebre indicadors poc habituals per part dels seus fills/es, amb una precocitat molt avançada per la seva edat, fet que va despertar en elles un estat d'alarma, d'angoixa i neguit. Pel que fa a la M.1, no es va adonar realment del que li succeïa al seu fill fins iniciada ja l'educació Primària, és a dir, l'origen de les seves sospites es van observar a l'escola amb moltes problemàtiques pel mig.

Totes aquestes situacions que experimenten les famílies amb aquest col·lectiu poden ser viscudes de diverses maneres, obrint una sèrie d'inquietuds i interrogants que no són fàcils

de resoldre si es desconeix el terme. Seguint amb la mateixa línia, aquestes reaccions coincideixen, tal i com cita Pérez-Sánchez (2004), que molts pares i mares perceben, sobretot, un ampli sentiment de responsabilitat i angoixa.

Recerca d'informació, recursos i assessorament

Basant-me en la pregunta de Què va fer, va buscar informació, va anar a l'escola, va buscar altres recursos? Va rebre algun assessorament o ajuda per part de l'escola?

Respecte la M.1, va fer un curs sobre detecció d'altres capacitats i allà va ser quan es va adonar que el seu fill tenia les mateixes característiques. Ella explica que el primer que va fer va ser "cuando me dio el informe la psicóloga fue enviárselo a mi cuñada, que es psicopedagoga, para que me explicara un poco de que se trataba; a pesar de que mi cuñada tampoco tenía mucha idea de ello, porque al dar un coeficiente intelectual de 126 y no de 130, según ella no tenía altas capacidades.

Cuando llevé el informe a la orientadora del colegio, se prestó muy abierta; le quería hacer más pruebas y me dijo que se iba a trabajar con él. Pero como ya estábamos con el cambio del colegio se quedó todo en pausa; de hecho, bajé a hablar con la tutora y tuvimos un enfrentamiento porque ella se cerró en banda, no quiso decir nada. Ya tuve problemas con ella al inicio porque me decía que no había nada que hacer con Sergio, que si no le gustaba hacer deberes, que no era su problema. Tuve que formarme para saber como funcionaba el sistema educativo y la verdad que es penoso. La tutora durante todos los años que tuvo a Sergio no hizo nada. No tuve ningún apoyo ni asesoramiento por parte de nadie, ni interno ni externo. La solución vino con el cambio de colegio “.

La participant M.2 explica que la tutora del seu fill li feia alguns comentaris de que aprenia molt ràpid, però que plorava molt i estava molt nerviós. Va arribar a qüestionar si els problemes actitudinals provenien de casa.

Va decidir buscar una guia de suport, una psicòloga que coneixia fora del centre i aquesta li va dir que era normal per la seva edat i que actués allunyant-se del seu fill en moments de rebequeria, però això no li va funcionar. La mare explica que va portar al seu fill a un centre d'estimulació primerenca i allà li van comunicar que la culpa era seva per estimular-lo massa a casa. Aquest fet, va posar en dubte la seva responsabilitat com a mare fins arribar

al punt de creure-s'ho.

Aquesta mare estava molt preocupada per la conducta del seu fill perquè a l'escola l'assessoraven incidint en què la part conductual s'havia de treballar a casa. Ella mateixa exposa que "Cuando volvimos a España , él tenía 2 años y empezó a pasarlo muy mal en la guardería; no hablaba, no se relacionaba con nadie, excepto cuando salía del colegio. Decidimos llevarlo a su pediatra y fue ella quien nos ayudó hacer el diagnóstico, pero a medida que iba creciendo, a los 4 años me confesó que se quería morir; me decía que no soportaba su cabeza, y fue a la cocina a coger un cuchillo mientras me decía que se quería matar. Solo pude abrazarlo en ese momento, y se calmó; no quise pensar en lo que podría suceder si esto continuara con el tiempo".

Pel que fa a la M.3 explica que va estar moltes nits buscant informació de les accions del seu fill perquè no les entenia, ja que es pensava que era esquizofrènic o fins i tot si estava posseït.

Als dos anys i mig, el va portar a un centre que va sortir per la televisió perquè estava perduda i no coneixia a ningú com el seu cas. Ella exposa que aquell centre la va estafar "jo vaig ser la gallina dels ous d'or. Vaig invertir tot en els meus fills i me'ls van avaluar tots dos de cop. La meva filla la van diagnosticar amb una patologia mental (trastorn límit de la personalitat) quan tenia 14 anys i al meu fill com a superdotat amb 2 anys i mig."

Respecte a la pregunta de si va rebre algun assessorament o ajuda per part de la l'escola, segons M.3 la resposta va ser que ningú la va ajudar; les eines se les va d'haver buscar ella sola, juntament amb la seva família a causa de la desesperació. "Veiem que començava l'escola dels grans i el meu fill es pensava que seria genial, estava molt il·lusionat pensant-se que aprendria moltes més coses i jo en canvi, estava espantada perquè sabia que quan comencés l'escola seria un xoc per a tots.

Vam ser nosaltres qui ens vam buscar la vida; vaig ser jo ,sobretot, qui va començar a investigar i investigar."

Respecte a les afirmacions de les mares M.1, M.2 i M.3, coincideixen que prendre decisions i cooperar entre els adults és força difícil, aquest fet s'observa quotidianament entre la família i els tutors dels nens/es donat que en poques ocasions existeix el compromís cooperatiu per fer arribar als estudiants al nivell educatiu corresponent a les seves necessitats. (Moha Moo, 2013).

Respecte les situacions viscudes de les tres mares envers l'assessorament i el suport a les escoles, totes elles coincideixen que existeix un gran buit en el sistema educatiu pel que fa als alumnes amb altes capacitats intel·lectuals, i a més s'hi afegeix el desconeixement dels docents i professionals de l'educació sobre com afrontar situacions diverses dins l'aula, així com la manca de recursos i tècniques que necessita el professorat per actuar amb aquest nen en qüestió.

Davant la situació, aquestes mares es van quedar desemparades en base a la inexistència de resposta i la limitació de recursos, provocant en elles la necessitat de buscar altres alternatives fora de l'entorn escolar, així com; coneguts, família o centres especialitzats.

Seguint amb la línia de la recerca de recursos externs, coincideix amb algunes de les demandes que Luz Pérez (2004) descriu, com les més rellevants de les famílies amb fills/es d'altres capacitats intel·lectuals, així com:

- Programes d'orientació i assessorament per a pares i mares.
- Aclarir els termes i conceptes .

Emocions i sensacions que experimenten les famílies

Fent referència a la pregunta de quines van ser les primeres emocions / sensacions que va experimentar quan van detectar al vostre fill o a la vostra filla amb un perfil d'altres capacitats intel·lectuals, tant per M.2 com per M.3, les seves sensacions eren de desorientació, confusió i angoixa perquè no sabien què fer ni on acudir davant la nova realitat.

Segons M.3 detalla que "no coneixes el tema ni tampoc tens a algú que et pugui explicar res", va arribar a perdre pes ja que, no dormia a causa de l'ansietat i la desesperació.

M.1 i M.3, afegeixen que les sensacions posteriors que van experimentar, van ser de tranquil·litat i serenitat perquè, per una banda, sabien el què li succeïa als seus fills i per l'altra, va ser l'excusa per defensar i lluitar pels seus drets.

M.1 aprofundeix que va sentir "una fuerte dejadez e incomprensión por parte de la escuela, incluso también por parte de mi familia. [...] durante ese primer año, fue todo un aprendizaje. Tengo que confesar que durante todo el proceso hemos llorado mucho, tanto yo como mi marido".

Les situacions que experimenten les tres mares són viscudes de maneres similars que, des del punt de vista familiar, s'obren una sèrie d'inquietuds i interrogants que no són fàcils de resoldre si es desconeix el terme, i si l'escola tampoc posa de la seva part. Aquest fet, produeix una inestabilitat emocional i de salut a les famílies que, inconscientment, afecta i interfereix en el desenvolupament global dels seus fills.

Tal com em vist, el paper educatiu de la família pel que fa a l'educació dels seus fills/es es considera un pilar fonamental segons mostra Alicia Lozano incidint en alguns aspectes:

- *Para un óptimo desarrollo integral del sujeto, es esencial que **familia y escuela colaboren conjuntamente.***
- *La **autoestima** de los hijos mejora cuando los niños perciben que son escuchados, ya que se sienten parte integral del grupo familiar.*

Per tant, considerem que si els nens i nenes amb altes capacitats necessiten ser atesos i compresos per atendre les seves demandes, és imprescindible dotar a les seves famílies d'informació, assessorament i suport, així com oferir recursos i eines d'aprenentatge als professionals de l'educació per tal de que ambdós col·laborin conjuntament i afavoreixin l'èxit del nen en qüestió.

Respecte a la pregunta de si ho va veure com un problema o com un avantatge, les participants M.1 i M.2 afirmen que ho van trobar com la solució al problema.

En M.3 exposa que ho va viure com un problema perquè s'adonava que el sistema educatiu no estava preparat, i tampoc ho està actualment.. Es va buscar la vida i a base de batallar contra el sistema, va trobar algunes beques i activitats extraescolars per obrir pas a les necessitats que l'escola no li podia oferir al seu fill.

Totes tres detallen que van haver de començar a cercar diversos camins als seus fills per facilitar l'accés a atendre tot allò que requerien.

M.3 descriu el procés exposant que "sabia que sense un moneder com deu mana, el meu fill no faria res. Així que, vaig decidir que encara que hagués d'invertir el meu ronyó i hagués de vendre part de l'altra, el meu fill tindria tot allò que jo li pogués donar. De fet vaig intentar-ho tot, vaig fer tot allò que estava en les meves mans."

Davant aquesta premissa, coincideix en l'afirmació que Carmona (2021) esmenta quan comunica la notícia sobre el diagnòstic a pares i mares, on generalment no sembla

entendre's com un problema. No s'està interpretant un diagnòstic psicopatològic, simplement expressa que és un tret característic diferent, i aquest, produeix una amenaça educativa que implica alguns canvis i adaptacions.

Efectes en l'entorn familiar

Respecte a com va ser la reacció a casa davant la nova notícia, per a les tres mares va ser tota una tranquil·litat que va afavorir les relacions familiars aportant un aprenentatge significatiu per a tots els membres. Totes elles van haver d'aprendre i adquirir diferents rols que afavorissin la comprensió, l'escolta i el respecte en l'entorn familiar.

Fent referència a la pregunta de si va significar un canvi important, si va haver-hi un abans i un després, totes tres participants afirmen que va significar un canvi molt gran tant pels seus fills com per elles mateixes i el seu entorn. Van haver d'aprendre i buscar altres alternatives de convivència i aprenentatge per poder entendre's millor.

Per M.2 i M.3, coincideixen ressaltant que va ser un abans i un després pel fet de saber que comença un nou camí on abans no veien la sortida. A partir d'aquell moment van saber on eren i cap on es podien dirigir amb decisió, força i valentia per defensar tot allò que els hi pertoca per llei.

En la línia de defensar els drets que als seus fills/es els hi corresponen, coincideix segons la Ley Orgánica para la Mejora de la Calidad Educativa (LOMCE), que:

- Correspon a les administracions educatives adoptar les mesures necessàries per identificar l'alumnat amb altes capacitats intel·lectuals.
- Valorar de manera primerenca les seves necessitats.
- Adoptar plans d'actuació que permetin a l'alumnat desenvolupar al màxim les seves capacitats (Llei orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa; article 76)

Quant a la pregunta de si us va afectar en les relacions familiars (pare, mare, germà, germana...), segons M.1 ho van acceptar molt bé perquè al final al seu fill se l'escoltava. Pel que fa a l'àmbit familiar va anar fenomenal; en canvi la resta va anar tot malament.

La participant M.2, exposa que ella i pel seu marit ho van portar bé perquè van poder

prendre la decisió de quin camí escollir per atendre les exigències del seu fill, tot i que a vegades generava desconcert en l'àmbit familiar.

M.3 descriu que la seva experiència a casa va desencadenar (entre altres coses) la separació amb el pare del seu fill. La relació amb la seva germana sempre ha estat molt bona, “tenien converses extraordinàries, parlaven de temes molt interessants des de d'aspectes filosòfics a qüestionar-se temes morals i ètics. S'estimen moltíssim i s'han estimat sempre molt. El que passa és que ell ha estat condicionat amb la malaltia de la seva germana, sempre ha sigut molt conscient, fet que ha arrossegat al llarg de la infantesa.”

Respecte a la pregunta de com us va sentir davant la resposta, tant M.1, com M.2 i M.3 van enfocar els sentiments de diverses maneres.

Segons M.1 va ser un repte perquè el seu marit va delegar en ella, és a dir, l'hi va delegar tot pel que fa a l'aspecte educatiu, davant la incertesa i inquietud de no saber fer per tal d'aprendre i gestionar millor les emocions. Exposa que “Cuando había conflictos en casa me dejaba hacerlo a mi, escuchaba, observaba y estaba de acuerdo en lo que hiciese, entonces cuando él se vio preparado fue cuando pudo hacerlo también”.

Tots dos es van formar i donar suport per tal d'anar a la una en l'educació del seu fill.

Per M.2 i el seu marit es van sentir molt alleujats davant la resposta, però en canvi, M.3 va sentir diverses emocions com ara molt sorpresa, molt molesta i amb una tristesa molt gran al mateix temps, perquè a la seva filla la van diagnosticar massa tard com un perfil d'altas capacitats quan, prèviament, ja havia desenvolupat un trastorn.

Propostes i recomanacions a famílies amb fills/es d'altas capacitats

A la pregunta de què recomanaries o proposaries a una família amb una situació com la teva, per M.1 i M.3 aconsellen que les famílies amb fill/es d'altas capacitats es facin costat, es recolzin, que siguin valentes i lluitin pels seus drets perquè és un àmbit que existeix molta manca d'informació i suport. Que aquestes s'eduquin i comparin diversos mitjans per no caure en idees errònies ja que expressen que és un món amb força limitacions i obstacles.

Tant M.1 com M.3 afirmen que existeixen associacions que poden ajudar i oferir suport a les famílies en aquesta situació, així com professionals especialitzats que batallen per atendre aquest col·lectiu com es mereix. M.3 manifesta “Que sàpiguen que no estan sols,

que hi ha molta gent com ells i que per canviar les coses hem d'anar tot junts i fent front comú.”

En canvi, per la mare M.2 declara que hi ha una part de dramatisme en les famílies amb fill/es d'altres capacitats a partir de la seva experiència. Descriu que “Yo veo un fallo en las familias que es victimizar mucho al niño/a. Se que en el colegio hubo muy mal trato, pero como madre/padre tienes que darle las fortalezas y estrategias para que sepa asumir las consecuencias para salir adelante. Claro que hay que exigir sus derechos, pero a la vez hay que enseñarle como es la realidad al niño/a. Es un poco quitarle el dramatismo porque estás ayudando a tu hijo a no sufrir.”

4.2 Elaboració d'una guia orientativa

Basant-me en les demandes respecte a l'orientació familiar dels pares i mares amb fills/es d'altres capacitats, m'adono que moltes famílies es veuen desateses, perdudes i desesperades per solucionar els obstacles que els seus fills/es pateixen al llarg del seu recorregut escolar. Aquesta realitat s'evidencia en abundància perquè no hi ha cap informació/orientació al respecte sobre el paper de l'escola per fer front a les necessitats i acompanyament dels seus fills/es. Per aquest motiu, considero interessant i alhora necessari proporcionar informació sobre les altes capacitats, les característiques més rellevants d'aquest col·lectiu i els passos que s'haurien de portar a terme a l'escola quan es presenta la valoració psicopedagògica del nen/a en qüestió.

L'objectiu és fomentar un espai de trobada i reflexió per entomar als pares i mares la realitat de fer front a les necessitats dels seus fills/es amb altes capacitats durant el seu recorregut escolar.

El meu projecte d'implicació es basa en l'elaboració d'una Guia informativa adreçada a les famílies amb possibles fills o filles amb altes capacitats, perquè la família té un paper essencial en el desenvolupament integral del nen/a des de que neix, i es mereix un assessorament personalitzat i de qualitat que vetlli per les necessitats dels seus fills/es. Per tant, l'elaboració d'aquesta proposta és purament informativa per assentar les bases educatives que permetin, tant a la família com a la societat, sensibilitzar i divulgar la necessitat d'atendre als alumnes amb altes capacitats intel·lectuals. A continuació s'exposen els diferents apartats que configuren la proposta elaborada:

- **Introducció**

La família té un paper essencial en l'educació dels seus fills/es tant per potenciar les seves capacitats com per aconseguir el seu benestar emocional i social. Per aquest motiu, l'objectiu és fomentar un espai de trobada i reflexió per apropar als pares i mares la realitat de fer front a les necessitats dels seus fills/es amb altes capacitats durant el seu recorregut escolar.

Poder proporcionar doncs, en primer lloc, indicadors i característiques més rellevants sobre les altes capacitats i, en segon lloc, informar sobre els passos que s'haurien de portar a terme a l'escola quan es presenta la valoració psicopedagògica, així com mostrar referents institucionals especialitzats en les Altes Capacitats.

Espero que aquesta proposta d'intervenció educativa contribueixi, mínimament, a respondre dubtes, aclarir conceptes termes i fomentar la sensibilitat de la família, el paper que aquesta presenta i proporciona'ls-hi eines per fer front a les demandes dels seus fills/es.

- **Les altes capacitats intel·lectuals (AACC)**

Els alumnes amb AACC són persones amb característiques i trets de personalitat que els fan pensar, sentir i ser de forma diferent. Acostumen a mostrar un alt nivell d'execució en una o diverses habilitats al de la major part dels seus companys/es. Per aquest motiu, necessiten una educació adaptada que els permeti assolir un desenvolupament personal i de qualitat.

La majoria de casos d'alumnes amb altes capacitats passen desapercebuts a les aules perquè la seva capacitat intel·lectual no es correlaciona amb l'èxit escolar i és per això, que no se'ls hi ofereix un suport personalitzat. No es tracta de deixar-nos guiar per un coeficient intel·lectual elevat (CI +130), sinó tenir en compte altres trets característics que són els que defineixen el perfil de l'alumne, és a dir, es basa en valorar com interactuen els recursos, les dificultats i l'entorn de la persona per atendre les seves necessitats.

- **Llistat de prejudicis i estereotips generals**

En relació al terme de les altes capacitats, la major part de famílies i professionals conformen una determinada actitud sobre el tema, composta per idees i experiències precipitades a partir de premisses sòlides que han ocasionat la necessitat de categoritzar una conducta que se surt de la normativa. Per tant, és imprescindible eliminar els

prejudicis-estereotips que la societat associa respecte aquest col·lectiu. A continuació s'exposa alguns d'ells:

Prejudicis	Explicació
Gran capacitat de lideratge	Si l'alumne té un talent específic en l'àmbit social és probable que s'adapti molt bé socialment però en general els hi agrada l'autonomia i la llibertat de pensament.
Èxit escolar	Ser un perfil d'altres capacitats no implica obtenir qualificacions excepcionals ja que pot estar més motivat cap a un àmbit o d'altre. Si l'escola no satisfà les seves necessitats buscarà l'estímul intel·lectual fora d'aquesta.
Incapacitat de relacionar-se amb els seus iguals	El que succeeix és que la seva edat mental està més avançada i no correspon a la del seus companys/es de classe. Tot i així, no hem d'oblidar que són nen/es que gaudeixen del joc i la fantasia com els altres nens/es.
Són solitaris, introvertits i estranys	El fet de sortir-se de la norma i destacar es relaciona amb etiquetes errònies. Tot depèn de la personalitat de cada alumne. Per tant, els alumnes amb AACC són diferents, no hi ha cap amb el mateix patró.
Avança per si sol sense necessitat d'ajuda	Tot i que l'alumne aprengui ràpid i amb facilitat, necessita que se'l orienti, se li doni suport i s'estimuli les seves capacitats. Sinó es respon adequadament a les seves demandes s'està impeding un desenvolupament intel·lectual i humà que desencadeni a reaccions inadequades.

- **Indicadors més rellevants**

Les altes capacitats intel·lectuals suposen una forma d'aprendre diferent a la de la majoria: són alumnes que processen molt ràpidament i amb profunditat, ja que tenen la facilitat per adquirir nova informació i manipular-la, relacionar-la i utilitzar-la.

Alguns d'aquests trets característics són aspectes rellevants pel que fa al perfil dels alumnes amb AACC que, tot i no ser definitoris, faciliten la detecció per tal d'orientar envers

una possible la intervenció:

- Ampla capacitat memorística
- Interessos diferents al seu grup classe
- Elevada capacitat de raonament verbal i lògic
- Autonomia i tendència a aprendre de forma autodidacta
- Gran interès per aprofundir en aspectes que l'apassionen
- Obté un ampli coneixement general en gairebé totes les àrees o àrees específiques
- Inquietud i facilitat per experimentar i descobrir
- Elevada creativitat i insaciable curiositat.
- Grans habilitats de processar la informació o manera de processament

- **Agents educatius família-escola**

Cal assenyalar que el context familiar és el principal suport afectiu i el millor medi natural del nen/a per l'estimulació del seu aprenentatge i desenvolupament integral. Per aquest motiu, és essencial el paper dels pares i mares com agents educatius afavoridors per al desenvolupament de les potencialitats del seu fill/a amb altes capacitats intel·lectuals. Han de ser conscients i conèixer com afrontar les necessitats dels seus fills/es per donar resposta a les demandes intel·lectuals, emocionals i socials.

La desinformació que molts pares i mares poden obtenir sobre el tema, els pot desencadenar a pensar idees errònies, expectatives desajustades, excés de preocupació o bé confusió. Aquest fet es produeix quan moltes famílies es veuen desateses, perdudes i desesperades per solucionar els obstacles que els seus fills/es pateixen al llarg del seu recorregut escolar. Donat el cas, és necessari identificar al alumnat amb altes capacitats per poder conèixer a fons el seu funcionament intel·lectual i oferir propostes educatives que s'ajustin a les seves potencialitats.

L'escola i la família són els principals contextos per identificar l'alumnat amb altes capacitats intel·lectuals, per la qual cosa la detecció primerenca permetrà intervenir amb aquelles mesures més idònies per a cada cas.

En la majoria dels casos, la família és la primera en adonar-se que el seu fill/a presenta unes capacitats diferents a les de la major part del seus companys/es d'edat. Però l'escola és l'entitat que ha de fer possible, no només el desenvolupament del seu talent i capacitats, sinó també el seu benestar global, ja que així podrà sentir-se comprès, estimulat i integrat en el col·lectiu de classe. És important la participació de tots els agents de la comunitat

educativa i la família per donar un nivell de resposta, el més inclusiu possible ja que contempla al alumnat en el seu context ordinari.

- **Passos a seguir**

Si finalment s'ha determinat que el nostre fill/a és una persona amb un perfil d'altres capacitats intel·lectuals, és essencial que el centre escolar prengui les mesures oportunes per poder proporcionar a aquets alumnes la resposta educativa que mereixen.

Per a que l'escola dugui a terme mesures d'intervenció educativa, els pares i mares han de comunicar al tutor/a la valoració psicopedagògica per a que aquesta sigui revisada i aprovada pel departament d'orientació/atenció a la diversitat o bé l'EAP. Per a que la valoració diagnòstica sigui aprovada, ha d'estar signada pel director de l'escola i pels propis pares i mares de l'alumne.

Una vegada tenim el document signat i aprovat, es podran dur a terme mesures curriculars i extracurriculars encaminades a cobrir les seves necessitats de coneixement i el seu benestar global.

És important destacar que, per realitzar un bon acompanyament de l'alumne diagnosticat, es requereix fixar uns objectius a assolir, tot comptant amb orientacions i supervisions amb certa periodicitat, i seleccionant les estratègies i recursos més adients. Per tant, es recomana realitzar un seguiment cada 3 mesos, aproximadament, de les mesures adaptades en funció del desenvolupament de l'alumne.

- **Recursos**

En aquest apartat s'ofereixen alguns exemples d'institucions i col·legis que aborden les altes capacitats en les etapes d'educació infantil, primària i secundària obligatòria amb algunes propostes desenvolupades per aquests alumnes. A més a més, facilitarem un llistat d'algunes associacions i gabinets psicopedagògics que ofereixen el seu servei als alumnes amb altes capacitats i a les seves famílies.

- **Per saber més**

En aquesta secció es presenta un llistat d'alguns llibres, enllaços i pàgines web que poden ser útils i poden servir d'ajuda per comprendre i entendre millor les altes capacitats des de altres perspectives i àmbits.

Seguidament, aquesta Guia concreta es pot observar en l'apartat ANNEXOS (ANNEX V) on es pot visualitzar tots els punts detalladament.

5. Conclusions

Després d'aquest recorregut per l'atenció a la diversitat, enfocada específicament en el desenvolupament de l'alumnat amb altes capacitats, podem concloure que encara que el sistema educatiu fa l'esforç per aconseguir la inclusió dels alumnes amb necessitats educatives especials dins les aules ordinàries, els alumnes amb altes capacitats continuen sent el col·lectiu oblidat del sistema, i de retruc les seves famílies.

He descobert que són nombroses les famílies que no troben l'assessorament que requereixen per fer front a les demandes dels seus fills amb altes capacitats. Algunes d'aquestes mares s'han sentit marginades del sistema i desateses en tot el procés escolar dels seus fills, fet que els hi ha desencadenat problemes emocionals, de relació i salut. Aquest procés tan llarg les ha conduït a buscar-se la vida, a invertir una alta quantitat de diners cercant recursos externs i molts anys de lluita contra tot pronòstic. Erròniament es creu que per tenir un coeficient intel·lectual més alt que la mitjana no s'ofereix, ajuda ni intervenció; aquesta idea continua sent, avui dia, molt utilitzada en el camp educatiu i social.

No és cert que tots els alumnes amb altes capacitats necessiten el mateix, no tots tenen un coeficient intel·lectual superior a 130, no tots són bons en tots els àmbits del currículum i no tots s'avorreixen a les aules. Es requereix superar certs mites i tòpics erronis respecte aquest col·lectiu, conèixer les diferències existents per tal d'orientar i ajudar a les seves famílies, quines persones són els principals responsables de l'educació dels seus fills. Si aconseguim que la informació arribi a les famílies i als professionals adequadament, podem ser capaços de produir una resposta educativa acord a les necessitats d'aquest col·lectiu. Només si entenem les diferències entre els conceptes, les famílies seran capaces d'atendre millor els reptes dels seus fills/es i oferir els recursos que més bé s'adaptin a les seves particularitats.

Gràcies a la participació d'una petita mostra de mares, m'ha permès conèixer i aprofundir el que han viscut amb els seus fills fins el dia d'avui, un recorregut molt extens i complex on les seves experiències i situacions han marcat un abans i un després, circumstàncies que les ha ajudat a agafar impuls per incidir en canviar el sistema i ser punta de llança per altres

famílies amb una situació semblant. Després de molts anys de lluita, han sigut capaces de crear associacions de famílies amb fills/es d'altres capacitats, realitzar estudis de recerca envers el tema, així com treballar en fundacions per proporcionar atenció i suport a famílies.

Al llarg del procés de recerca i abordant la realitat que ens ocupa, les vivències de les famílies amb fills/es d'altres capacitats, em vaig adonar que molts pares i mares no disposen de la informació al respecte sobre el paper de l'escola per fer front a les necessitats d'acompanyament dels seus fills/es. Per aquest motiu he trobat oportú i necessari, elaborar una guia orientativa per aquestes famílies, com un punt de trobada i reflexió per facilitar-lis el camí, acompanyar-los i oferir altres recursos per afrontar les demandes dels seus fills/es.

Per concloure aquest estudi, vull esmentar que el fet de realitzar una investigació d'aquestes característiques es pot contemplar com a una dificultat a causa del grup reduït de participants, al canal de comunicació virtual amb les famílies i el temps limitat per elaborar un estudi d'aquestes dimensions. Així doncs, m'he adonat de que és una tasca complexa, ja que les diferents etapes de la investigació són àmplies degut a diversos aspectes a tractar.

REFERENCIAS BIBLIOGRÁFICAS

Bernal, A. (2006). La familia como ámbito educativo. *Educación y educadores*, 9 (2), 149-167.

BBVA; Aprendamos Juntos. (25 enero 2021) *Tener hijos con altas capacidades no significa sacar buenas notas*. Disponible a <https://www.youtube.com/watch?v=pv0v0CnfOwk>

Cabrera, M. (2009). Innovación y experiencias educativas. *La importancia de la colaboración familia-escuela en la educación. Innovación y Experiencias Educativas*. 16, 1-9. https://www.academia.edu/6693940/MARIA_CABRERA_1?from=cover_page

Dávila, A. (1999). *Métodos y técnicas cualitativas de investigación en ciencias sociales*, Delgado, J. M., Gutiérrez (coordinadores), J., Síntesis

De León, B. (2011): *La relación familia-escuela y su repercusión en la autonomía y responsabilidad de los niños/as*. Barcelona: Universidad de Barcelona. Actas del Congreso Internacional de Teoría de la Educación.

https://extension.uned.es/archivos_publicos/webex_actividades/4440/larelacionfamiliaescuelaysurepercusionenlaautonomiay.pdf

Delgado, P. (2019). *La importancia de la participación de los padres en la enseñanza*. México: Tecnológico de Monterrey, Observatorio de Innovación Educativa.

<https://observatorio.tec.mx/edu-news/la-importancia-de-la-participacion-de-los-padres-en-la-educacion>

Dominguez-Martínez, S. (2010). La educación, cosa de dos: La escuela y la familia. *Revista digital para profesionales de la enseñanza*. 8, 1-15. <https://www.feandalucia.ccoo.es/docu/p5sd7214.pdf>

Gallardo-Vázquez, P. (2008). El desarrollo moral en la educación primaria (6-12 años). Universidad de Sevilla.

<https://idus.us.es/bitstream/handle/11441/51361/Cap.6.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Hernández, J. (2017). *Rol de las parejas en la educación de sus hijos*. San Sebastián: Universidad de San Sebastián.

<https://www.uss.cl/blog/rol-de-los-padres-en-la-educacion-de-sus-hijos/>

Llei orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa. *Boletín Oficial del Estado, Suplement a la llengua catalana 295*, de 10 de desembre de 2013, 1-61
https://www.boe.es/boe_catalan/dias/2013/12/10/pdfs/BOE-A-2013-12886-C.pdf

Lozano, A. (2019). El papel de los padres en la educación de sus hijos. *Red Social Educativa*. <https://redsocal.rededuca.net/papel-padres-educacion>

Martínez, M. y Castiglione, F. (1996) *Las familias con hijos e hijas de altas capacidades, orientación y intervención en la familia del niño superdotado*.
<http://www.mentor.cat/uploads/2/5/2/4/25246316/familias.pdf>

Moha-Moo, A. (2013) *La participación de los padres de familia en las actividades escolares y extraescolares del jardín de niños "Juan Escutia" del nivel preescolar*. Universidad Pedagógica Nacional de Bogotá. Biblos-e Archivo. [Tesis doctoral, Universidad Pedagógica Nacional].
<https://docplayer.es/61648718-La-participacion-de-los-padres-de-familia-en-las-actividades-escolares-y-extraescolares-del-jardin-de-ninos-juan-escutia-del-nivel-preescolar.html>

Payeras-Cladera, A. (2013). Relacions família-escola; un salt a la postmodernitat. *Educació i Cultura* (2014-2015), 25, 243-256.
http://ibdigital.uib.es/greenstone/sites/localsite/collect/educacio/index/assoc/Educacio/_i_Cu/itu/ra_2015v/25p243.dir/Educacio_i_Cultura_2015v25p243.pdf

Pérez-Sánchez, L. (2004) *Superdotación y familia*. Universidad Complutense de Madrid. España.

Prats, M. (2021). Por qué todos los padres piensan que sus hijos son superdotados. *Diari*

en línea. https://www.huffingtonpost.es/entry/ninos-superdotado-como-saber_es_60993f3de4b0b37f894bf5a0

Riba, C. (2014). Mètodes d'investigació qualitativa [en línia]. FUOC, Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya. Recuperat de:
http://cv.uoc.edu/annotation/475364da13fc487b002fb9218ade5ca9/487521/PID_00212200/index.html

Rodríguez, M. F. (2013). Alumnado con altas capacidades: Un enfoque de la respuesta educativa. *Revista de Claseshistoria*, (9), 6.

Sánchez-Escobedo, P. (2006) Discapacidad, familia y logro escolar. *Revista Iberoamericana de Educación*. 40/2, 1-10.
<https://rieoei.org/historico/deloslectores/1538Escobedo.pdf>

Sánchez-López, C. (2000). Principales modelos de superdotación y talentos. Consultat a:
<https://www.tdx.cat/bitstream/handle/10803/10993/SanchezLopez04de12.pdf>

ANNEXOS

ANNEX I Entrevista a una mare amb un fill d'altas capacitats (Participant 1)

1. Coneixíeu el terme d'*altas capacitats* abans de saber el perfil del vostre fill/a?

Antes de llevar a Sergio a la psicóloga y de saber que tenía altas capacidades, me había apuntado a un curso que se llama Pedagogía blanca que habla de educación alternativa i había oído hablar sobre altas capacidades. Yo antes de escuchar este término, solo sabía lo que era el concepto superdotación, ni siquiera sabía que existía el de altas capacidades. Cuando empecé a saber sobre el término no asocié que mi hijo podría ser un caso de altas capacidades hasta que la psicóloga me lo informó.

- Quines idees / prejudicis havíeu sentit a parlar sobre aquest concepte?

Lo primero que hice cuando me dijeron que mi hijo tenía altas capacidades fue pedir cita con la orientadora y la tutora del colegio, ya que ellas siempre me dijeron que Sergio era un niño muy inmaduro. Y llevar ese informe quería demostrarles que a mi hijo se le puso una etiqueta errónea y estereotipos inadecuados, porque no se habían fijado en el niño apenas, es decir, no se dieron cuenta de lo que le sucedía a mi hijo.

2. Com van sortir les sospites de que el vostre fill/a tenia altas capacitats? Quin va ser l'origen? En quin moment...

No tuve ninguna sospecha hasta que empezaron los problemas en 1º de Primaria respecto a la rigidez de la escuela; él se fue adaptando como pudo, pero ya en 3º y 4º de Primaria llegaba a casa llorando porqué no quería volver al colegio. Después de apuntarme a este curso y ver donde podía haber la problemática de los deberes, decidimos empezar a buscar otros colegios. Pero nos daba miedo ponérselo tan fácil; el hecho de cambiar a Sergio de colegio nos dio a pensar que de esta forma acabaría con sus problemas. Por este motivo decidimos acudir a la psicóloga y ella cuando lo vio y mi hijo le explicó todos sus problemas en el colegio, nos comunicó que el niño estaba padeciendo *bullying*, y que el cambio de colegio le iba a ir bien; además observaba que Sergio tenía algo diferente, en el aspecto comunicativo, y que le pasaría unas pruebas, pero tampoco me dio muchas explicaciones.

Después de que la psicóloga me confirmara que me hijo tenía altas capacidades, al cabo de un par de meses me apunté a un curso que salió en la Universidad de Cantabria sobre detección de las altas capacidades. Ahí me di cuenta que todas las características e informaciones que iban diciendo los profesores, todas las tenía Sergio y pensaba “ Este es

mi hijo”, “Esto lo hace mi hijo”, “Están hablando de mi hijo”. Ahí fue realmente cuando yo vi lo que significaba las altas capacidades y entonces pude decir que entre lo que me dijo la psicóloga y lo que fui corroborando certifiqué que mi hijo lo era.

3. Què vau fer? Vau buscar informació, vau anar a l'escola, vau buscar altres recursos..? Vau rebre algun assessorament o ajuda per part de l'escola?

Lo primero que hice cuando me dio el informe la psicóloga fue enviárselo a mi cuñada, que es psicopedagoga, para que me explicara un poco. Lo que mi cuñada tampoco tenía mucha idea de ello, porqué al dar un coeficiente intelectual de 126 y no de 130, para ella no tenía altas capacidades.

Cuando llevé el informe a la orientadora del colegio, se prestó muy abierta, y que le quería hacer más pruebas, y que desde luego se iba a trabajar con él. Pero como ya estábamos con el cambio del colegio se quedó todo en pausa; de hecho, bajé a hablar con la tutora y tuvimos un enfrentamiento porqué ella se cerró en banda, no quiso decir nada de nada. Ya tuve problemas con ella al inicio porqué me decía que no había nada que hacer con Sergio, que si no le gustaba hacer deberes, que no era su problema. Tuve que formarme para saber como funciona el sistema educativo y la verdad que es penoso. La tutora durante todos los años que tuvo a Sergio no hizo nada; de hecho, cogió la baja; con eso te digo todo. No tuve ningún apoyo ni asesoramiento por nadie, ni interno ni externo. La solución vino con el cambio de colegio Lorena.

4. Quines van ser les primeres emocions / sensacions que vau experimentar quan van detectar al vostre fill o a la vostra filla amb un perfil d'altres capacitats intel·lectuals ?

Para mi fue como soltar un lastre, Lorena; nos quedamos como mas tranquilos, aunque luego vino una oleada complicada viendo lo que teníamos enfrente. Pero mis sensaciones fueron como una descarga al saber que era lo que le sucedía a mi hijo. Sentí una fuerte dejadez e incomprensión por parte de la escuela, incluso también por parte de mi familia. Decidí alejarme de mi familia porqué no lo entendían, luego con los años fueron entendiendo y aceptando la realidad, pero durante ese primer año fue todo un aprendizaje. Tengo que confesar que durante todo el proceso hemos llorado mucho, tanto yo como mi marido.

- **Ho vau veure com un problema o com un avantatge?**

Lo vi como una solución, vi la solución al problema. Dijimos vale el problema no es Sergio, el problema es el mundo que no lo entiende, porque claro como son niños pues nadie los escucha.

5. Com va ser la reacció a casa davant la nova notícia?

Para nosotros fue toda una tranquilidad, los 3 estábamos en una. Aprendimos a escucharnos.

- Va significar un canvi important? És a dir, va haver-hi un abans i un després?

Fue un cambio radical, sobretodo por parte de Sergio. Por parte de mi marido cambió totalmente la manera de comunicarnos para bien. Aprendimos a escucharnos porque antes nos gritábamos. Solo sabíamos gritar, enfadarnos y regañar por todas las cosas que no hacía. Aprendimos a respetar los ritmos, qué sucede, porqué sucede, porqué contesta, porqué no lo quiere hacer, etc.

- Us va afectar a les relacions familiars? (pare, mare, germà, germana...)

Yo y mi marido lo aceptamos muy bien y mi hijo estaba encantado porque al fin se le escuchaba. Nuestro núcleo familiar fue fenomenal, el resto fue mal.

- Com us vau sentir davant la resposta?

Mi marido se quedó tranquilo y me dejó el testigo. Mi marido tiene mucho carácter y sabía que esto iba a ser muy duro. Todo necesita un proceso y él me ha dejado hacer. Entonces cuando él ha visto que todo lo que hacía yo funcionaba, él lo copiaba todo lo que yo hacía porqué claro, de la noche a la mañana cambiar de no se grita, se respeta y se escucha, pues claro es muy difícil. Cuando había conflictos en casa me dejaba hacerlo a mi, escuchaba, observaba y estaba de acuerdo en lo que hiciese, entonces cuando él se vio preparado con toda la formación cogiendo de mi y de él pues es cuando ha podido hacerlo también. Lo que digo es que delegó todo el tiempo en mi en el aspecto educativo, no se quitó del medio pero si que delegó respecto entre conflictos y disputas.

Él me dijo yo no sé como voy hacer esto y yo le dije; tu sígueme. Pienso que él respiró al igual que respiré yo.

- En el colegio nuevo han hecho caso de sus altas capacidades?

No le han hecho caso a sus altas capacidades, no le han hecho mas pruebas, es un colegio concertado, donde no tienen un equipo como tal y tienen que llamar a equipos externos y tampoco se han movido de ese engranaje, Lorena. Y a mi

tampoco me ha interesado porqué quiero que mi hijo sepa que aprender es divertido y no horroroso. Es un colegio que trabaja por proyectos, al aire libre, dejan a los niños que aprendan a partir de sus intereses. Al final me he dejado llevar, el niño está contento, está estudiando; esto hace 4 años no lo veía y más adelante ya veremos. Mi hijo sabe que tiene altas capacidades desde el primer día; lo hemos trabajado y él se conoce muy bien, incluso sabe detectar a los niños que tienen altas capacidades, para que veas un poco. Le haría más pruebas si él quisiera indagar más sobre si mismo, para que se conociera mejor, pero no para nada más. Me he dejado mucho dinero fuera del colegio, en asociaciones, en clases específicas para él.

6. Què recomanaries o proposaries a una família amb una situació com la teva?

Lo que falta es información y mucho apoyo, entonces en muchas comunidades nos damos contra un muro. Es una lucha constante por pedir algo que por derecho nos pertenece, necesitamos mucha información y mucho apoyo porqué es muy duro. Las familias tienen que estar muy bien informadas de lo que son las altas capacidades para que cuando transmitan a los tutores, colegios, etc. sepan que es lo que tienen que transmitir y apoyo, apoyo para que no se rindan. Yo he conocido a muchas familias que llevan mas de 3 años luchando para conseguir que les hagan un informe a sus hijos/as.

Recomendaría a las familias que se pudieran formar y que buscasen mucho apoyo; existen asociaciones pero también hay muchas personas especializadas que te pueden ayudar a llevar el tema. Que se apoyen en familias que estén pasando por lo mismo, cómo por ejemplo, me he encontrado a padres y madres que han acudido a mi porqué su hijo/a tiene problemas en el colegio y no saben como solucionarlo, porque son niños/as desmotivados y las familias no saben qué hacer con sus hijos y la mayoría son niños/as con altas capacidades.

ANNEX II Entrevista a una mare amb un fill d'altas capacitats (Participant 2)

1. Coneixíeu el terme d'*altas capacitats* abans de saber el perfil del vostre fill/a?

Yo soy de Perú y mi hijo Lucas nació allí y nos vinimos a España cuando él tenía 2 años. El término de altas capacidades no lo conocía como tal, sino más bien lo que era superdotación, por lo que veía en la televisión. Información muy antigua, como que eran niños que podían aprender las banderas de todos los países. Pero no sabía nada sobre la parte emocional de estos niños.

- Quines idees / prejudicis havíeu sentit a parlar sobre aquest concepte?

Lo que sabía era porque le lo daban en televisión; hablaban de niños brillantemente académicos, muy avanzados para su edad, eso es todo lo que yo sabía

2. Com van sortir les sospites de que el vostre fill/a tenia altas capacitats? Quin va ser l'origen? En quin moment...

No me di cuenta de nada hasta que empecé a notar cosas extrañas en Lucas, que algo le pasaba cuando tenía 8 meses. Por ejemplo, con 9 meses hablaba muchas palabras, pero a mi me parecía gracioso y la profesora me decía que se quedaba con toda la información. Con 6 meses cuando gateaba y le decía que tuviera cuidado con los enchufes; cada vez que pasaba por uno de ellos me señalaba el enchufe como diciendo: Hey! Cuidado. Era como un patrón, me iba recordando todas las cosas que tenía que hacer. Yo sentía que antes de hacer cualquier cosa, le tenía que dar todas las explicaciones de todo lo que hacía, de todos los cambios porque se cabreaba y se ponía rígido. Solo se calmaba cuando yo le explicaba específicamente lo que íbamos hacer. Teníamos hasta una rutina para que volviera ser un bebé normal.

Un día cambié la dirección de camino a casa de mi madre, y empezó a llorar, ponerse rígido, señalándome con el dedo hacia donde teníamos que ir. La verdad que me sentía ridícula, me sentía mal porque pensaba; cómo un niño de 9 meses puede conmigo si no le doy explicaciones? Pero es que era la única forma de calmarlo porque podía estar horas mal y llorando. Notaba un nerviosísimo constante, con miedo, notaba ese padecimiento desde muy pequeño.

Al cabo del año ya decía frases echas como; gracias, dame agua por favor, los nombres de las frutas, etc.

3. Què vau fer? Vau buscar informació, vau anar a l'escola, vau buscar altres recursos..? Vau rebre algun assessorament o ajuda per part de l'escola?

En la guardería la tutora me decía que aprendía súper rápido a diferencia de sus compañeros, pero se preocupaban mas por que se ponía muy nervioso y tampoco caminaba. Tardó mucho en caminar y se empezaba a notar esa angustia que tenía Lucas, como te comenté antes, que cuando algo se salía de su norma, lloraba sin parar; y me dijo la tutora que a lo mejor le pasaba algo malo en casa, etc.

Lo que hice fue consultar con la psicóloga del colegio donde yo trabajaba, y me dijo que era bebé, que me alejase cuando Lucas tuviera una rabieta, pero a mi eso no me funcionaba. No era una rabieta, era un reclamo específico.

Lo llevé a un centro de estimulación temprana y la profesora me dijo que mi hijo estaba sobre-estimulado, que tuviera cuidado. Yo al final llegué a creer que podía ser que yo lo estimulara al trabajar en un colegio o algo por el estilo.

Lo que mas me preocupaba eran las frustraciones que tenia desde bien pequeño. Pero no, nadie relacionaba una cosa con la otra; era para mí desgastante e incluso, llegó un momento en que le tuve miedo a la situación, le tenía miedo a mi hijo. No era un monstruo, pero si como un ser que me dominaba, me exigía cosas. Yo mal interpretaba como dominante; era un bebé prácticamente.

Yo buscaba soporte en la parte de la conducta que era lo que mas me preocupaba, pero para nada lo relacionaron con sus altas capacidades. Me decían que la manera de corregir esa conducta la tenia que hacer yo en casa, hablándole, pero no había manera. Cuando volvimos a España, él tenía 2 años y empezó a pasarlo muy mal en la guardería; no hablaba, no se relacionaba con nadie, excepto cuando salía del colegio. Decidimos llevarlo a su pediatra y fue ella quien nos ayudó hacer el diagnóstico, pero a medida que Lucas iba creciendo, a los 4 años, me confesó que se quería morir. Me decía que no soportaba su cabeza, fue a la cocina a coger un cuchillo mientras me decía que se quería matar. Solo pude abrazarlo en ese momento y se calmó, no quise pensar en lo que podría suceder si esto continuara de más mayor.

4. Quines van ser les primeres emocions / sensacions que vau experimentar quan van detectar al vostre fill o a la vostra filla amb un perfil d'altres capacitats intel·lectuals ?

Para nosotros fue como sentir un abismo, la sensación de caerme y no saber donde

agarrarme. Tuvimos mucha confusión porque a partir de ese momento empezamos a buscar información al respecto, etc.

- **Ho vau veure com un problema o com un avantatge?**

Sentí confusión, pero alivio al mismo tiempo, porque ya sabia lo que tenia. La confusión por pensar; ahora qué hago?. A partir de ese momento pude empezar a buscar diferentes caminos.

5. Com va ser la reacció a casa davant la nova notícia?

Mi reacción como la de mi pareja, fue la misma, de alivio. Mi hija era muy pequeña y no se enteró de nada.

- **Va significar un canvi important? És a dir, va haver-hi un abans i un després?**

Si, por qué ahí fue donde empieza algo, un camino; antes no sabíamos hacia donde tirar. A partir de ese momento supimos donde estábamos y hacia donde nos podíamos dirigir.

- **Us va afectar a les relacions familiars? (pare, mare, germà, germana...)**

No cambió nada, más bien lo enfocamos como que ahora que ya lo sabemos, lo que tenemos que hacer. Lo que afectaba era el comportamiento de Lucas; el ser tan exigente, generaba un desconcierto continuo en casa, cualquier cosa le afectaba, buscaba constantemente respuestas a todo, emocionalmente irritable.

- **Com us vau sentir davant la resposta?**

Nos sentimos muy aliviados.

- **Cómo ha ido el proceso escolar de Lucas durante estos años? Ha habido algún cambio que favorezca sus capacidades?**

En el colegio avisamos a partir de los 5 años que tenia altas capacidades, es superdotado y todo fue piedras y palos en el camino. No tuvimos ninguna ayuda, lo sacamos del colegio, y ahí fue donde hubo un cambio importante porqué en este si que lo han sabido entender. Aunque no le gusta ir al colegio, ni hacer exámenes ni nada, pero fueron “buenos” y no le hicieron repetir de curso. Lo ayudaron mucho a sacarse la ESO, aunque Lucas puso muy poco de su parte.

El psicólogo de Lucas propuso hacer una intervención educativa acelerando a mi hijo dos años, pero no se llevó a cabo porqué emocionalmente no le hubiera ido bien, todo lo contrario. De hecho, sé que no hubiera sido lo adecuado para él. Lo adecuado hubiera sido crear un plan individualizado, pero no lo hicieron tampoco y

hoy en día menos.

6. Què recomanaries o proposaries a una família amb una situació com la teva?

Trabajo en una asociación de padres y madres y he recibido a familias nuevas. Yo veo un fallo en las familias, que es victimizar mucho al niño/a. Yo tuve que cambiar ese punto y mi hijo salió adelante. Se que en el colegio hubo muy mal trato, pero tu como madre/padre tienes que darle las fortalezas y estrategias para que sepa asumir las consecuencias y salga en adelante. Claro que exigir sus derechos, pero a la vez enseñarle la realidad al niño/a. Por ejemplo, si todos los niños quieren jugar a futbol y no contigo, pero tu si que quieres jugar con ellos, es decir, tu quieres que los niños cambien para que jueguen contigo, pero por qué no cambias tu para jugar con ellos. Desde ese momento, lo entendió y aprendió a estar solo y entendió que no a todo el mundo le puede gustar jugar a lo que él juega. Es un poco quitarle el dramatismo porqué estas ayudando a tu hijo a no sufrir.

No dejan de ser niños, no dejan de ser personas que están en un sistema y que te tienes que adecuar a todo.

A mi hijo es lo único que le fue bien, esta mas relajado. Ahora esta haciendo el bachillerato artístico y aunque el colegio no tenga las herramientas para ayudar a mi hijo, pero al menos lo intentan, Lucas se siente feliz y para mi es mas que suficiente.

ANNEX III Entrevista a una mare amb un fill d'altas capacitats (Participant 3)

1. Coneixíeu el terme d'altas capacitats abans de saber el perfil del vostre fill/a? Quines idees / prejudicis havíeu sentit a parlar sobre aquest concepte?

El terme d'altas capacitats el desconeixia; la veritat és que com el meu fill va ser un nen molt precoç i molt terrorífic, em vaig haver de posar les piles ràpidament. Tot i que en el meu context familiar, el meu avi presentava una intel·ligència superior, no tenia estudis però era molt intel·ligent. La veritat és que si tenia molts prejudicis, de fet els mateixos que es tenen ara...Tots els nens superdotats, ja que abans es parlava de superdotació i no d'altas capacitats, eren nens que se'ls veia venir, uns cracks a la classe, que eren bons en tot i que tots triomfaven a la seva vida.

El que va passar va ser que em vaig ensopegar ben fort amb el meu fill i amb la meua filla també perquè me'ls van detectar tots dos alhora.

2. Com van sortir les sospites de que el vostre fill/a tenia altas capacitats? Quin va ser l'origen? En quin moment...

El meu fill feia molta por... haig de confessar que, així com tota la resta d'escoles, l'experiència va ser nefasta; curiosament a la llar d'infants no. A la llar d'infants era l'únic nen que parlava; va parlar tard però. Era molt sorprenent que un nen de bolquers anés a la cuina a preguntar que hi havia de dinar i li comunicés a la mestra el 1r i 2n plat. Per a mi era habitual perquè com el tenia a casa ho vaig normalitzar, però no em vaig adonar fins que vaig tenir a la meua filla que va començar més a parlar més aviat i a caminar i clar el meu fill no va començar a caminar fins molt més tard. Jo presenciava que el meu fill només feia les coses si estava convençut de que les faria bé i això sobta.

No podia comparar perquè per a mi el meu fill anava endarrerit en desenvolupament motriu, tenia una psicomotricitat fina espantosa. No va ser fins l'any i mig que em vaig adonar que passava alguna cosa quan un dia anaven pel carrer passejant i anava dient totes les marques dels cotxes que veia passar; SEAT, AUDI, SUZUKI, etc.; és a dir, jo a partir de l'any i mig vaig deixar de dormir, apart de que el meu fill dormia molt poc. Jo estava moltes nits asseguda davant de l'ordinador buscant informació de les seves accions perquè em pensava que el meu fill era esquizofrènic o estava posseït. Realment estava trasbalsada quan tenia 2 anys, al cotxe discutint amb mi sobre quin museu havíem d'anar i fent-me una ruta turística pels museus del gòtic. Discutint a un semàfor amb una personeta que no

aixecava un pam de terra.

Als dos anys i mig, la meva mare veient un programa de televisió va veure a un senyor i em va dir que ja sabia que tenia el nen i que havia de trucar aquell home. Vaig trucar aquell home, perquè clar no sabia res, no coneixia a ningú amb el meu cas. Em posen al davant un full, com una espècie d'enquesta preguntant coses, com per exemple; el nen va començar a caminar aviat? I va fer això aviat?, les respostes eren que no però la meva filla era tot lo contrari. Abans d'acabar les preguntes, li vaig dir aquell home que el meu fill algunes respostes eren si i no però en canvi la nena, eren totes afirmatives. Estem parlant de que el nen tenia 2 anys i mig i la meva nena 14 anys.

Lavors em va comentar que portés a la meva filla, vaig avaluar als meus fills en aquest centre on l'home era un estafador; jo vaig ser la gallina dels ous d'or. Jo vaig invertir tot en els meus fills i me'ls van avaluar tots dos de cop. La meva filla la van diagnosticar amb una patologia mental (trastorn límit de la personalitat) i al meu fill com a superdotat amb 2 anys i mig. Des de aquell moment vaig començar a esbrinar que hi havia més gent que es dedicava a això, i vaig començar a tocar tecles.

3. Què vau fer? Vau buscar informació, vau anar a l'escola, vau buscar altres recursos...? Vau rebre algun assessorament o ajuda per part de l'escola?

La llar d'infants només em va advertir de que el meu fill apuntava maneres, però a banda d'això, ningú em va donar eines de res, les eines ens les vam buscar a la família, desesperats de la vida. Veiem que començava l'escola dels grans i el meu fill es pensava que seria genial, estava molt il·lusionat pensant-se que aprendria moltes més coses i jo en canvi, estava espantada perquè sabia que quan comencés l'escola seria un xoc per a tots. Vam ser nosaltres qui ens vam buscar la vida, vaig ser jo ,sobretot, qui va començar a investigar i investigar. Un dia en la sala d'espera d'aquell primer centre on vaig acudir, vaig conèixer gent, altres pares, perquè jo necessitava saber pel grau de desesperació que tenia.

És un estat de desesperació molt gran; vaig ser jo qui es va buscar la vida, i a partir d'aquell moment vaig començar a conèixer gent que estava ficada en el món; molts cops em vaig equivocar. En aquella sala d'espera es va crear una associació de pares i mares; érem 5 famílies que anaven totes a aquell centre, cadascú amb el seu propi criteri i amb moltes ganes de lluitar doncs vam crear un associació molt gran que va arribar ser una de les més potents de l'estat. De fet una de les impulsores de l'actual confederació espanyola i

la més gran de tota Catalunya actualment.

Jo vaig seguir treballant en aquest àmbit, investigant molt en l'àmbit de la salut perquè és el meu àmbit, l'àmbit sanitari. Estava convençuda que el secret estava en la salut i vaig descobrir moltes coses que a l'estranger s'estaven fent i aquí no, però que s'havien fet anys llum. Per exemple les ressonàncies magnètiques dinàmiques; t'estic parlant de fa 20 i molts anys, i quan ho vaig descobrir, ja feia temps que es feia.

4. Quines van ser les primeres emocions / sensacions que vau experimentar quan van detectar al vostre fill o a la vostra filla amb un perfil d'altres capacitats intel·lectuals ?

Les sensacions prèvies van ser de desesperació, angoixa i d'ansietat que supera tot el que et puguis arribar a imaginar. La pèrdua de pes, la pèrdua de salut, el no dormir, les discussions a casa, em vaig separar del seu pare, etc. Però si que és cert que hi havia una angoixa del no saber, no tan sols del no saber sinó de no saber per on anar. Perquè ni coneixes el tema ni tampoc tens a algú que et pugui explicar res.

Les sensacions posteriors, d'entrada van ser com si em tiressin una gerra d'aigua freda per una banda, però per l'altra vaig dir d'acord, ja sabem que li succeeix o què no té. Després l'ansietat de no saber com enfocar això, però si que és veritat que el al tenir un diagnòstic a la mà, va ser l'excusa per defensar al meu fill, al dir: al meu fill no el tocareu !. Així com a la nena se la van carregar, no estava disposada a perdre un altre nen.

- Ho vau veure com un problema o com un avantatge?

Ho vaig veure com un problema perquè el sistema no estava preparat i m'ho havien demostrat amb la nena. Jo sabia que sense un moneder com deu mana, el meu fill no faria res. Així que, vaig decidir que encara que hagués d'invertir el meu ronyó i hagués de vendre part de l'altra, el meu fill tindria tot allò que jo li pogués donar. De fet vaig intentar-ho tot, vaig fer tot allò que estava a les meves mans, vaig buscar-li beques sense que " en teoria" em corresponguessin, només podia aconseguir beques a centres privats, i gràcies al Javier Tourón i al "Center for Talent to Youth" vaig aconseguir beques perquè ell anés als campus. El primer campus el vaig haver de pagar en un moment crític laboralment; no tenia feina degut a un accident. Em vaig haver de buscar la vida, però gràcies en aquestes activitats extraescolars li vaig poder facilitar l'accés a tot allò que l'escola no li donava. El vaig canviar com 7 o 8 vegades de centre.

A la primera escola pública la mestra em deia que no li veia res diferent; a aquesta

resposta li vaig contestar; d'acord, però no tots els alumnes són iguals al meu fill, que estiguin tots contant les llibretes i et diguin que falten 3 perquè són els 3 alumnes que no han vingut a classe aquell dia o que estigui llegint el diari i comentant les notícies amb altres pares només amb 3 anys. La mestra no va fer ni cas, i aleshores el vaig canviar d'escola, a una escola privada.

A l'escola privada va fer P4 i P5, allà sempre estava castigat perquè posava en dubte la docència de les mestres amb la informació que exposaven. Aleshores el castigaven sempre a la biblioteca i li va semblar fantàstic perquè es posava a llegir. D'aquí el vaig portar a una escola concertada amb la idea de que l'acceleressin. El vaig portar el dia 22 de juny i va coincidir que estaven fent una gimcana de matemàtiques de 3r de Primària; la directora se'l va quedar i em va dir que tornés en un parell d'hores a recollir-lo.

Resulta que el meu fill va passar la gimcana de 3r i la directora va dir; jo crec que el teu fill a 1r se'ns avorrirà una mica, posem-lo a 2n però com a inspecció tot va molt a poc a poc, el matricularem a 1r i de mentre compra els llibres de 2n.

Vaig ser jo la que va parlar amb la directora per tal que l'avancesin de curs, perquè veia que se m'avorria. El nen va començar a 2n, i quan van arribar els papers d'inspecció doncs oficialment ja estava a 2n. Tot va anar força bé fins que va arribar a 4t; va ser quan van venir els problemes perquè va deixar de tenir la mateixa tutora.

El vaig tornar a canviar d'escola, a una privada, una escola jueva. Aquí vam tenir la sort de trobar a un bon director i va funcionar molt bé els tres anys consecutius fins que van canviar de director. Aleshores es va torçar del tot, fins al punt de suspendre-ho tot; va començar a tenir conflictes, li van fer assetjament. Va tenir molts problemes amb algun mestre, sobretot amb el d'anglès i matemàtiques, i quan vaig veure la situació vaig pensar que com eren massa diners, el vaig tornar a canviar. El vaig portar a 2n ESO, i allà me'l van accelerar a 4t d'ESO; el problema era que aquesta escola acabava a l'ESO. Però t'asseguro que en aquesta escola el meu fill va fer un canvi radical perquè el director de l'escola és una persona meravellosa, molt propera i sap tractar a tota la diversitat d'alumnes. Va acollir al meu fill molt bé, perquè venia destrossat de l'anterior escola, venia negat amb tot i li va costar remuntar, però al final se'n va sortir. De fet els amics que té actualment, són arrel d'aquesta escola i només va ser 'hi un any.

Quan va entrar a batxillerat a una altra escola, va ser horrorós, es veia l'equip psicopedagògic del centre fent un polze amb el meu fill, cridant-li al meu fill en una

reunió davant meu. Tot això va venir perquè jo volia que li fessin batxillerat 1r i 2n en un any, perquè tinc entès que es pot fer, però totes les respostes eren "NO". Li va passar un test psicomètric, el BadyG, elevat a la seva edat, i confessa que tot i així no tots els resultats eren bons. Bé, aleshores passa 1r de Batxillerat com pot i a 2n ja va ser el punt culminant. Vaig buscar altres alternatives a l'estranger sense tenir recursos econòmics, etc. però el nen comença amb una anorèxia bastant considerable, se'm marejava per tot arreu, cada dia més pàl·lid, més cansat. Un dia anant al al·lèrgic, el visita i li explico tot i em va fer la derivació a un cardiòleg que coneixia, que era amic seu. En aquell moment, em vaig espantar perquè no entenia res, que m'estava perdent. Quan el va visitar el cardiòleg, li va fer una sèrie de proves i quan va tenir els resultats em va explicar que quan sortia de casa estava mitjanament bé, però que a 10 min d'arribar a la porta de l'escola es posava a 140 pulsacions per minut durant tot el dia, i que durava tot el dia a l'escola fins a l'hora de sortir. Quan sortia es posava entre 40-50 pulsacions per minut, i això li provocava marejos. El cardiòleg em va dir que una persona es pot morir d'arítmia per patologia cardíaca com d'arítmia per estrès; així que et vaig haver d'escriure una nota comunicant que aquest nen marxés de l'escola avui mateix.

De seguida el vaig treure, a mitjans de 2n de batxillerat, i el va acabar online des dels Estats Units fins que va marxar a Mèxic, però quan va tornar no li van convalidar aquests 6 mesos allà; així que el meu fill no té el batxillerat perquè la Generalitat diu que fent 6 mesos online no li serveix, que no és vàlid.

Avui en dia el meu fill és director de producte d'una empresa multinacional amb 22 anys.

5. Com va ser la reacció a casa davant la nova notícia?

A casa meva, en el meu entorn familiar, així com la meva mare i la meva àvia va tenir un altre tipus de tracte, elles ho sabien perquè jo informava constantment i fèiem tot el que es podia, i més perquè el meu fill estigués bé dins de lo malament que estava.

- Va significar un canvi important? És a dir, va haver-hi un abans i un després?

Si que va significar un abans i un després, per exemple amb l'avaluació de la meva filla, el meu fill era molt evident. Un abans pel fet del desconeixement, un buit al no saber què estava passant i un després, primer per la nena perquè no m'ho esperava, i pel nen doncs va ser per posar-me les piles, i em vaig posar seriosament a defensar els seus drets perquè clarament necessitava ajut. La seva set no s'esgotava.

- Us va afectar a les relacions familiars? (pare, mare, germà, germana...)

La reacció del seu pare va ser com si tingués un nen de circ, que el podia lluir on anés i aleshores entre una cosa i l'altra, em vaig separar del seu pare.

El meu fill va servir de punta de llança per obrir camí als demés, i el seu pare sempre m'ho ha recriminat, perquè el meu fill ha estat molt exposat en els mitjans per obrir camí.

La relació amb la seva germana de petits era molt bona, tenien converses extraordinàries, parlaven de temes molt interessants des d'aspectes filosòfics a qüestionar-se temes morals i ètics. S'estimen moltíssim i s'han estimat sempre molt, tot i que penso que actualment la meua filla crec que li té una mica d'enveja al meu fill, però sempre s'han estimat molt. La relació d'ells sempre ha sigut bona, malgrat que ella no estava molt bé perquè va estar medicada i altres bestialitats, però a banda de tot això, quan estaven junts la relació sempre ha sigut molt bona. El que passa és que ell ha estat condicionat per la malaltia de la seva germana, sempre ha sigut molt conscient, aleshores això ho ha arrossegat al llarg de la infantesa. Tots dos són altes capacitats, però la meua filla d'un altre tipus, tot i que no es va poder desenvolupar aquesta capacitat en el seu moment.

- **Com us vau sentir davant la resposta?**

Per la meua filla molt sorpresa, molt enfadada i amb una tristor molt gran al mateix temps, perquè la nena se la posava de ximple, i de ximple no tenia ni un pel. Quan la van detectar ja era massa tard perquè ja havia desenvolupat un trastorn, i em vaig sentir molt enfadada. Em vaig veure amb la necessitat de buscar molta informació, del perquè estava passant tot això.

6. Què recomanaries o proposaries a una família amb una situació com la teua?

Que es posi en contacte amb l'associació que tingui més propera, que comparin, que no es creguin les primeres paraules perquè generalment son equivocades, perquè equivocar-se en el món de les altes capacitats és molt dur, tot i que es pugui reconduir. Però a mi ja m'han estafat prou, ja m'han fet prou mal a mi i a la meua família, i no vull que li facin mal a ningú més. Que siguin valents, que s'enfrontin a l'administració perquè això de que no vull que prenguin represàlies amb el meu fill/a, però si prenen represàlies amb el teu fill/a hi ha una cosa que es diu justícia i una altra cosa que es diu mossos d'esquadra, jutjat de guàrdia, i no hem de tenir por a res de tot això. Que es pot anar a les bones i amb molt bones paraules, que una escola és una petita finestra de l'administració pública, i com a

ciudadà t'adreces a l'administració pública, per escrit no de paraula, perquè les paraules se les emporta el vent. Que sàpiguen que no estan sols, que hi ha molta gent com ells i que per canviar les coses hem d'anar tots junts i fent front comú.

Malauradament existeixen moltes persones que s'aprofiten del mon de les altes capacitats i veuen les famílies com els ous d'or, però a la vegada hi ha molts bons professionals que lluiten per canviar les coses.

Estem molt enrere en matèria de recerca d'altres capacitats comparat amb altres països; aquí no paren de mirar-se el melic.

ANNEX IV Breus indicacions per a famílies amb fills/es d'altres capacitats

Breus indicacions
per a famílies

CONÈIXER LES
ALTES CAPACITATS:
INFORMACIÓ,
SEGUIMENT I RECURSOS
ESPECÍFICS

Lorena Agundez Aviles

INTRODUCCIÓ

La família té un paper essencial en l'educació dels seus fills/es tant per potenciar les seves capacitats com per aconseguir el seu benestar emocional i social. Per aquest motiu, l'objectiu és fomentar un espai de trobada i reflexió per apropar als pares i mares la realitat de fer front a les necessitats dels seus fills/es amb altes capacitats durant el seu recorregut escolar.

Poder proporcionar doncs, en primer lloc, indicadors i característiques més rellevants sobre les altes capacitats i, en segon lloc, informar sobre els passos que s'haurien de portar a terme a l'escola quan es presenta la valoració psicopedagògica, així com mostrar referents institucionals especialitzats en les Altes Capacitats.

Espero que aquesta proposta d'intervenció educativa contribueixi, mínimament, a respondre dubtes, aclarir conceptes i fomentar la sensibilitat de la família, el paper que aquesta presenta i proporciona'ls-hi eines per fer front a les demandes dels seus fills/es.

LES ALTES CAPACITATS INTEL·LECTUALS (AACC)

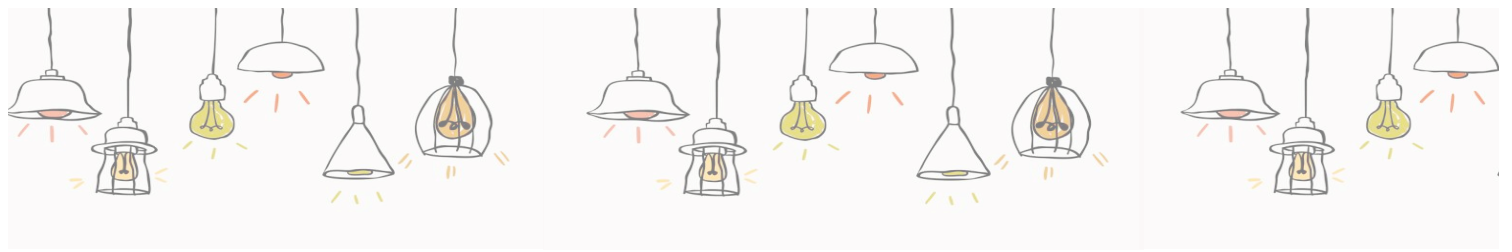

Els alumnes amb AACC són persones amb característiques i trets de personalitat que els fan pensar, sentir i ser de forma diferent. Acostumen a mostrar un alt nivell d'execució en una o diverses habilitats al de la major part dels seus companys/es. Per aquest motiu, necessiten una educació adaptada que els permeti assolir un desenvolupament personal i de qualitat.

La *Asociación Española de Superdotados y con talento para niños, adolescentes y adultos (AEST)* creada fa més de 25 anys assegura que “ la mayor parte de las consultas sigue focalizándose en dos tipos de problemas: alumnos de Altas Capacidades no atendidos por los centros educativos (40%) y alumnos valorados por psicólogos colegiados privados, que recurren a AEST para recabar información (30%)”.

Aquestes xifres mostren que hi ha una demanda molt gran, sobretot per part dels educadors a causa de la falta de detecció ja que, segons dades del propi Ministerio de Educación, Cultura y Deporte (MECD) d'Espanya “ los profesores identifican menos del 2% de este tipo de alumnos” (2000 y 2009). Per aquest motiu, s'ha de tenir en compte la immensa problemàtica que es presenta a la hora de no poder oferir una intervenció escolar atesa a les necessitats d'aquest col·lectiu. La desinformació del concepte i dels pocs registres dels alumnes amb altes capacitats intel·lectuals dificulten en gran part per la seva detecció.

La majoria de casos d'alumnes amb altes capacitats passen desapercibuts a les aules perquè la seva capacitat intel·lectual no es correlaciona amb l'èxit escolar i és per això, que no se'ls hi ofereix un suport personalitzat. No es tracta de deixar-nos guiar per un coeficient intel·lectual elevat (CI +130) sinó tenir en compte altres trets característics que són els que defineixen el perfil de l'alumne, és a dir, es basa en valorar com interactuen els recursos, les dificultats i l'entorn de la persona per atendre les seves necessitats.

LLISTAT DE PREJUDICIS I ESTEREOTIPS GENERALS

En relació al terme de les altes capacitats, la major part de famílies i professionals conformen una determinada actitud sobre el tema, composta per idees o actituds precipitades de premisses sòlides que han ocasionat la necessitat de categoritzar una conducta que se surt de la normativa. Per tant, **és imprescindible eliminar els prejudicis-estereotips que la societat associa i entén** respecte aquest col·lectiu. A continuació s'exposa alguns d'ells:

Prejudicis	Explicació
Gran capacitat de lideratge	Si l'alumne té un talent específic en l'àmbit social és probable que s'adapti molt bé socialment però en general els hi agrada l'autonomia i la llibertat de pensament.
Èxit escolar	Ser un perfil d'altres capacitats no implica obtenir qualificacions excepcionals ja que pot estar més motivat cap a un àmbit o d'altre. Si l'escola no satisfà les seves necessitats buscarà l'estímul intel·lectual fora d'aquesta.
Incapacitat de relacionar-se amb els seus iguals	El que succeeix és que la seva edat mental està més avançada i no correspon a la del seus companys/es de classe. Tot i així, no hem d'oblidar que són nen/es que gaudeixen del joc i la fantasia com els altres nens/es.
Són solitaris, introvertits i estranys	El fet de sortir-se de la norma i destacar es relaciona amb etiquetes errònies. Tot depèn de la personalitat de cada alumne. Per tant, els alumnes amb AACC són diferents, no hi ha cap amb el mateix patró.
Avança per si sol sense necessitat d'ajuda	Tot i que l'alumne aprengui ràpid i amb facilitat, necessita que se'l orienti, se li doni suport i s'estimuli les seves capacitats. Sinó es respon adequadament a les seves demandes s'està impeding un desenvolupament intel·lectual i humà que desencadeni a reaccions inadequades.

INDICADORS MÉS RELLEVANTS

Les altes capacitats intel·lectuals suposen una forma d'aprendre diferent a la de la majoria: són alumnes que **processen molt ràpidament i amb profunditat**, ja que tenen la facilitat per adquirir nova informació i manipular-la, relacionar-la i utilitzar-la.

Alguns d'aquests trets característics són aspectes rellevants pel que fa al perfil dels alumnes amb AACC que, tot i no ser definitoris, faciliten la detecció per tal d'orientar envers una possible intervenció:

- ✓ Amplia capacitat memorística
- ✓ Interessos diferents al seu grup classe
- ✓ Elevada capacitat de raonament verbal i lògic
- ✓ Autonomia i tendència a aprendre de forma autodidacta
- ✓ Gran interès per aprofundir en aspectes que l'apassionen
- ✓ Obté un ampli coneixement general en gairebé totes les àrees o àrees específiques
- ✓ Inquietud i facilitat per experimentar i descobrir
- ✓ Elevada creativitat i insaciable curiositat
- ✓ Grans habilitats de processar la informació o manera de processament

Són alumnes amb diversos trets diferencials que poden destacar en una, diverses o totes les àrees del coneixement i es coneixen diferents tipologies:

- **Superdotació:** es tracta d'aquells alumnes que destaquen per una capacitat intel·lectual superior a la mitja, elevat grau d'implicació en les tasques, juntament amb alts nivells de creativitat i, sovint, trets de personalitat com gran domini del llenguatge (vocabulari ric), perfeccionistes i autocrítics, facilitat d'adaptació i curiositat insaciable.
- **Talents** (simples o complexos): parlem d'alumnes talentosos aquells que dominen un àrea o diverses àrees específiques. Depèn de la quantitat i com es combinen les àrees destacades, es

poden agrupar en talents simples o complexos.

Per altre banda, es important diferenciar altres termes que tenen a veure i poc es parla:

- **Precocitat:** no és un fenomen intel·lectual, pròpiament dit, sinó és un terme evolutiu que implica un ritme accelerat en el desenvolupament d'habilitats i/o coneixements. Qualitats de superdotació o talents a una edat primerenca i que no es pot identificar fins arribar a la infantesa. Les altes capacitats no desapareixen però si no es detecten pot baixar el nivell de capacitat.
- **Doble excepcionalitat:** són denominats alumnes amb doble excepcionalitat, una "doble etiqueta" que presenta dos fenòmens; les altes capacitats intel·lectuals més alguna dificultat o trastorn.

Conèixer aquestes tipologies ens aporta informació valuosa per conèixer i entendre les característiques d'aquets alumnes per oferir orientacions i intervencions que, sigui quin sigui el perfil, requereixen i mereixen un ensenyament que atengui les seves necessitats.

AGENTS EDUCATIUS – FAMÍLIA I ESCOLA

Cal assenyalar que el context familiar és el principal suport afectiu i el millor medi natural del nen/a per l'estimulació del seu aprenentatge i desenvolupament integral. Per aquest motiu, és essencial el paper dels pares i mares com agents educatius afavoridors en per al desenvolupament de les potencialitats del seu fill/a amb altes capacitats intel·lectuals. Han de ser conscients i conèixer com afrontar les necessitats dels seus fills/es per donar resposta a les demandes intel·lectuals, emocionals i socials.

La desinformació que molts pares i mares poden obtenir sobre el tema, els pot desencadenar a pensar idees errònies, expectatives desajustades, excés de preocupació o bé confusió. Aquest fet es produeix quan moltes famílies es veuen desateses, perdudes i desesperades per solucionar els obstacles que els seus fills/es pateixen al llarg del seu recorregut escolar. Donat el cas, és necessari identificar al alumnat amb altes capacitats per poder conèixer a fons el seu funcionament intel·lectual i oferir propostes educatives que s'ajustin a les seves potencialitats.

L'escola i la família són els principals contextos per identificar l'alumnat amb altes capacitats intel·lectuals, per la qual cosa la detecció primerenca permetrà intervenir amb aquelles mesures més idònies per a cada cas.

La majoria dels casos, la família és la primera en adonar-se que el seu fill/a presenta unes capacitats diferents a les de la major part del seus companys/es d'edat. Però l'escola és l'entitat que ha de fer possible, no només el desenvolupament del seu talent i capacitats, sinó també el seu benestar global, ja que així podrà sentir-se comprès, estimulat i integrat en el col·lectiu de classe. És important la participació de tots els agents de la comunitat educativa i la família per donar un nivell de resposta, el més inclusiu possible ja que contempla al alumnat en el seu context ordinari.

PASSOS A SEGUIR

Si finalment s'ha determinat que el nostre fill/a és una persona amb un perfil d'altas capacitats intel·lectuals, **és essencial que el centre escolar prengui les mesures oportunes** per poder proporcionar a aquets alumnes la resposta educativa que mereixen.

Per a que l'escola dugui a terme mesures d'intervenció educativa, els pares i mares han de comunicar al tutor/a la valoració psicopedagògica per a que aquesta sigui revisada i aprovada pel departament d'orientació/atenció a la diversitat o bé l'EAP. Per a que la valoració diagnòstica sigui aprovada, ha d'estar signada pel director de l'escola i pels propis pares i mares de l'alumne.

Una vegada tenim el document signat i aprovat, es podran dur a terme mesures curriculars i extracurriculars encaminades a cobrir les seves necessitats de coneixement i el seu benestar global.

És important destacar que, per realitzar un bon acompanyament de l'alumne diagnosticat, es requereix fixar uns objectius a assolir, tot comptant amb orientacions i supervisions amb periodicitat, i seleccionant les estratègies i recursos més adients. Per tant, es recomanable realitzar un seguiment cada 3 mesos, aproximadament, de les mesures adaptades en funció del desenvolupament de l'alumne.

RECURSOS

En aquest apartat s'ofereixen alguns exemples d' **institucions i col·legis** a Catalunya que aborden les altes capacitats en les etapes d'educació infantil, educació primària i secundària amb algunes propostes desenvolupades per aquests alumnes. A més a més, facilitarem un llistat d'algunes **associacions i gabinets psicopedagògics** que ofereixen el seu servei als alumnes amb altes capacitats i a les seves famílies.

INSTITUCIONS	CONTACTE
ESCOLA THAU BARCELONA	Escola privada-concertada Av. d'Esplugues, 49-53, Barcelona thaubcn@thaubcn.iccic.edu 93 203 01 54 https://iccic.edu/thau-barcelona
COL·LEGI MONTSERRAT	Escola concertada Av. Vallvidrera, 68, Barcelona 93 203 88 00 https://cmontserrat.org
ESCOLA PÉREZ IBORRA	Escola privada Carrer del Consell de Cent, 323, Barcelona contacte@pereziborra.com 93 488 00 57 https://pereziborra.com

<p>COLEGIO SANTA MARIA DEL PINO</p>	<p>Escola privada Riera Coma Clara, 19-21, Alella (Barcelona) info@pinoalella.com 93 555 44 11 https://pinoalella.com</p>
<p>INSTITUT ESCOLA EL TIL·LER</p>	<p>Escola pública Passeig Mollerussa, 1, Barcelona ietiler@xtec.cat 93 345 69 47 https://agora.xtec.cat/ietiler/</p>
<p>COLEGIO AKUA BARCELONA</p>	<p>Escola pública Av. Comte Ramón Berenguer, 140, Santa Coloma de Cervelló (Barcelona) info@fundacionakua.org 93 171 64 49 https://www.colegioakua.com</p>
<p>COL·LEGI CREANOVA</p>	<p>Escola privada Ctra Rubí, 90-100, Sant Cugat del Vallés (Barcelona) info@collegicreanova.org 93 252 61 61 https://www.collegicreanova.org</p>
<p>INSTITUT ESCOLA COSTA I LLOBERA</p>	<p>Escola pública Carrer Capella de Can Caralleu, s/n, Barcelona costaillobera.informacio@costaillobera.cat 93 700 69 87 https://costaillobera.cat</p>

El llistat que es presenta a continuació és oficial de psicòlegs/psicòlogues o centres/gabinets de psicologia fundats a partir de les inquietuds i necessitats de moltes famílies amb fills/es d'altres capacitats.

Es mostren alguns exemples de les entitats supervisades pel grup de treball d'altres capacitats del Col·legi Oficial de Psicologia de Catalunya.

GABINETS I CENTRES PSICOPEDAGÒGICS	
<p>MENTOR Gabinet Psicopedagògic Passeig dels Til·lers, 21 08023, Barcelona https://www.mentor.cat</p>	<p>És un Gabinet Psicopedagògic format per un equip de professionals del camp de la psicologia clínica, educativa, la pedagogia i la logopèdia.</p> <p>Són especialistes en Altes Capacitats Intel·lectuals des de fa més de 25 anys.</p>
<p>MENTOR CLÍNIC Carrer de Londres, 70 08036, Barcelona https://www.mentorclinic.es/</p>	<p>És un centre de psicologia clínica i educativa que ofereix els seus serveis a nens, adolescents, adults i famílies.</p> <p>Són especialistes en Altes Capacitats intel·lectuals a partir del seu programa TESLA amb els últims avenços en neuropsicologia i neurociència.</p>
<p>CENTRE KEPLER Carrer de Can Ràbia, 11 08017, Barcelona https://centrekepler.com/</p>	<p>És un espai de psicologia i formació, especialitzat en l'atenció a nens i joves amb altes capacitats intel·lectuals i a les seves famílies.</p> <p>Ofereixen activitats extraescolars per a alumnes a partir dels 5 anys, on podran divertir-se aprenent amb activitats, construccions, experiments i jocs.</p>
<p>UDAC- Unitat d'atenció a les altes capacitats Carrer de Mallorca, 140, 3r 1ª 08036, Barcelona https://www.udac.cat/</p>	<p>Són un equip multidisciplinari integrat per varis professionals especialitzats i coneixedors de les altes capacitats intel·lectuals. El seu objectiu és poder donar la millor resposta psicològica i/o pedagògica per tal que el nen o nena amb altes capacitats intel·lectuals es desenvolupi de forma satisfactòria.</p> <p>UDAC forma part d'associacions i grups de treball dedicats a la recerca i millora en l'atenció de persones amb altes capacitats.</p>

<p>Hemisferi Altes Capacitats</p> <p>Rambla de Catalunya 120, 3-3 08008, Barcelona</p> <p>http://www.hemisferi.cat/</p>	<p>És un centre adreçat a infants, joves i adults especialitzat en l'atenció a persones amb altes capacitats intel·lectuals.</p> <p>Donen resposta a les necessitats educatives especials dins la diversitat de l'aula, oferint a les escoles eines i formació per atendre aquests nens i nenes.</p>
<p>Centre de psicologia Despierta Sant Cugat</p> <p>Carrer de Pau Casals, 44 08172, Sant Cugat del Vallès, Barcelona</p> <p>https://www.centredespiertasantcugat.es/</p>	<p>És un centre de psicologia especialitzat en detecció i intervenció amb nens/es, joves i adults d'altres capacitats intel·lectuals.</p> <p>A més, desenvolupen el Programa Despierta, un programa complet d'activitats extraescolars, que ofereixen estimulació de les capacitats cognitives, intel·ligència emocional i habilitats socials mitjançant propostes lúdiques d'aprenentatge i desenvolupament dels interessos dels nens i nenes de 4 a 16 anys.</p>

COL·LEGIS PROFESSIONALS

▪ COL·LEGI OFICIAL DE PSICOLOGIA DE CATALUNYA – COPC

En el camp de la psicologia educativa, el *Grup de Treball d'Altes Capacitats (GTAC)* es situa com a grup de referència professional en la divulgació d'informació i orientació especialitzada per a psicòlegs, pedagogs, psicopedagogs, mestres i famílies, cercant com a finalitat última l'òptim abordatge de les necessitats personals i educatives de les persones amb altes capacitats.

D'altra banda, des del GTAC s'impulsa la coordinació d'esforços amb entitats implicades en l'atenció a les altes capacitats (com Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya o les Facultats de Psicologia i Pedagogia) per promoure la definició d'un marc legal al voltant de les altes capacitats i la implantació de recursos formatius especialitzats en altes capacitats.

Per a més informació podeu contactar a:

Carrer de Rocafort, 129

08015, Barcelona

copc.b@copc.cat

Tel. 932478650 – Fax 932478654

▪ **COL·LEGI OFICIAL DE PEDAGOGIA DE CATALUNYA - COPEC**

Des del *Grup de Recerca d'Altes Capacitats i Atenció a la diversitat* porten molts anys donant visibilitat i recolzament a l'alumnat amb altes capacitats i generant coneixement sobre aquest tema fent activitats, tallers, recerques, xerrades, articles, jornades, etc.

Posen a disposició el correu electrònic altes.capacitats@pedagogs.cat amb el que podeu contactar i col·laborar.

Per a més informació podeu contactar a:

Av. Mistral, 20 bis, entl 2.

08015, Barcelona

copec@pedagogs.cat

Tel. 932177799 - Fax 932929508

ASSOCIACIONS	
<p>FANJAC – Fundación para la ayuda a niños y jóvenes de Altas Capacidades</p> <p>Carrer de Sant Adrià, 18 08030, Barcelona</p> <p>https://www.fanjac.org</p>	<p>FANJAC és una associació sense ànim de lucre, constituïda el 6 de maig de 2005, per famílies de nen@s i adolescents amb altes capacitats. El primer eix d'actuació és oferir un espai o Punt de trobada entre iguals: altres persones amb característiques i inquietuds semblants, amb qui poder ser obert i autèntic, sense por de judicis o represàlies.</p> <p>Altres delegacions a:</p> <p>FANJAC GIRONA: girona@fanjac.org FANJAC LLEIDA: lleida@fanjac.org</p>
<p>AFINS – Associació de famílies de nens superdotats</p> <p>https://www.afins.org</p>	<p>AFINS neix de la inquietud d'un grup de famílies que es van unir amb un objectiu comú: aprendre sobre les altes capacitats per facilitar als seus fills les eines necessàries per tenir un desenvolupament harmònic tenint en compte seves característiques particulars.</p>

<p>ATHENA – Associació per les altes capacitats. Tarragona https://aaccathena.wordpress.com/</p>	<p>Són una associació de famílies de nens i nenes i joves amb AACC de la província de Tarragona i Terres de l'Ebre que, juntament amb professionals del món de l'Educació (mestres, pedagogs i psicopedagogs) ens hem unit per donar visibilitat a aquest col·lectiu i a la vegada vetllar per la seva atenció dins i fora de l'escola.</p>
<p>ACACIA – Asociación Catalana de Altas Capacidades Intelectuales para Adultos Carrer de Cuba, 2 08030, Barcelona https://acacia.cat/</p>	<p>ACACIA és una associació gratuïta i sense ànim de lucre, que té per objectiu promoure la identificació i desenvolupament de les Altes Capacitats Intel·lectuals en persones adultes.</p> <p>La nostra missió és treballar en la definició de les Altes Capacitats Intel·lectuals i explicar-ho a la societat, a més d'esdevenir un punt de trobada.</p>
<p>ACTUAR ALTES CAPACITATS Tel: +34 644 950 210 De dilluns a divendres, de 17h a 20h. https://www.actuaraacc.org</p>	<p>Són una associació sense ànim de lucre formada per famílies de nens i joves amb altes capacitats intel·lectuals, així com adults i professionals interessats en ajudar aquest col·lectiu.</p> <p>Donen veu a totes les famílies que no es sentin ateses correctament pel sistema educatiu. Organitzen activitats i col·laboracions amb altres associacions per crear un fòrum de convivència on famílies i joves compartint les seves experiències.</p>

Aquest llistat d'associacions i gabinets psicopedagògics especialitzats en altes capacitats intel·lectuals, representen una mostra adreçada a famílies de Barcelona i la seva àrea metropolitana, esdevenint una font essencial d'informació i formació ja que ofereixen recursos, orientacions, intercanvi d'experiències, cursos i informació, etc. que permeten aclarir i donar sentit a les necessitats que requereixen aquest col·lectiu.

PER SABER MÉS

En aquesta secció es presenta un **l·listat d'alguns llibres, documents audiovisuals i guies** que poden ser útils i poden servir d'ajuda per comprendre i entendre millor les altes capacitats des de altres perspectives i àmbits.

Llibres:

- Sanz, M. (2014). *La maldición de la inteligencia*. Plataforma editorial
- Siaud-Facchin, J. (2008). *¿Demasiado inteligente para ser feliz? Las dificultades del adulto superdotado en la vida cotidiana*. (2ª ed.). PAIDÓS
- Pfeiffer, S., i Tourón, J. (ed.). (2017). *Identificación y evaluación del alumnado con altas capacidades: Una guía práctica*. (1ª ed.). Universidad Internacional de La Rioja
- Vélez, L. (2018). *Nuestra casa en el árbol*. Booket
- Rodríguez-Alegría, E. (2015). *A mi no me parece. Casos prácticos para comprender la alta capacidad*. (1ª ed.). Paraninfo

Documents audiovisuals:

- Fanjacc. (octubre 2012). Associació FANJAC: Si se quiere, se puede [Vídeo]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=tPdJJ-bYVT0>
- Núñez, Q. (juliol 2014): Els nens estem desaprofitats [Vídeo]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=voD1juEB0WA>
- Mora, L. y Cañadas, A. (setembre 2013). SUPERDOTADOS (AL ESTE DE LA CAMPANA DE GAUSS) [Video]. Youtube. <https://www.youtube.com/watch?v=tkeLmVUBqpQ>

Guies:

- Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació. Guia per a famílies d'infants i joves amb altes capacitats intel·lectuals. Direcció General d'Atenció a la Comunitat Educativa <https://educacio.gencat.cat/ca/departament/publicacions/colleccions/guia-families/altes-capacitats-intellectuals/>

- Resolució 6419 de 2013 [Departament d'Ensenyament]. L'atenció educativa a l'alumnat amb altes capacitats. Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya. 10 de juliol de 2013.
<https://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/6419/1310134.pdf>